

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG
TELEF. 36777

„AU PARADIS”

Firma WEBER
& BARTELS

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsestraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.

VOOR BRAND ENZ. VAN 1805

HOOFDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG

BRAND ■ BEDRIJF ■ INBRAAK

Instituut R. KUYPER

Amsterdam R. Vinkeleskade 61
Gecomb. mondel. en schriftelijke opleiding.
M.O. Staathuishoudkunde.
M.O. Staatsinrichting, alle acten Boekhouden (ook Staats-
praktijkdiploma) Gemeente-administratie. Ook studiege-
legenheid voor hen die geen examen wenschen te doen.
Prospectus met examenresultaten, aanbevelingen en op-
gave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak, alsmede
proefles op aanvraag kosteloos.
Wondelinge club- en privaattlessen in alle hoofdplaatsen.

Hoogere Burgerschool

5-jarige cursus

(met voorbereidingsklassen)

Instituut „Wullings” - Voorschoten

In verband met het Koninklijk Besl. van 13 November 1923 is de afdeeling H.B.S.
in September 1924 na een gemeenschappelijke 1ste, 2de en 3de klasse gesplitst
in TWEE AFDEELINGEN:

- a. Wis- en Natuurkundige afdeeling
- b. Litterair-Economische afdeeling

Kost- en Schoolgeld f 1800.— tot f 2000.—

Tot heden slaagden:

- 276 leerlingen voor EIND-EX. H. B. S. 5-jar. C. (Wis- en Natuurk. Afd.)
- In Juli 1924 24 leerl. (van de 24) voor Eind-Ex. H. B. S. 5-j. curs. (Wis- en Nat. afd.)
- In Juli 1925 21 leerl. (van de 23) voor Eind-Ex. H. B. S. 5-j. curs. (Wis- en Nat. afd.)
- In Juli 1926 23 leerl. (van de 27) voor Eind-Ex. H. B. S. 5-j. curs. (Wis- en Nat. afd.)
- In Juli 1926 7 leerl. (van de 8) voor Eind-Ex. H. B. S. 5-j. curs. (Litt.-Econ. afd.)

Bij de instelling van het School-Eindexamen werd het Instituut „WULLINGS”
in 1921 aangewezen als een H. B. S. met 5-jarigen cursus overeenkomstig
artikel 45-tredecies der Middelbaar-Onderwijswet.

VOORSCHOTEN, Juli 1926

De Directeur: H. WULLINGS

Vacantie-adres: Scheveningen, Gentschestraat 70.
Telefoon 53337.

GEVESTIGD

FOTOGRAFISCH ATELIER H. THEOBALD

voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.
BATAVIA-SOERABAIJA.
LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.
TELEPHOON 33770.

’S-GRAVENHAGE.

BLOM & VAN DER AA

Bijkantoor: DEN HAAG
Hooge Nieuwstraat 34 (Tournooiveld), Tel. 15820*
KANTOREN o.a. in Bandoeng, Batavia,
Macassar, Medan, Semarang, Soerabaya
SPECIALE CONDITIES VOOR:

Reisbagage-verzekering } n/ Nederl.
Reisongevallen } Oost Indië
Noodhaven. }

Eventuele schaden kunnen door een onzer kantoren in
Nederl.-Oost-Indië geregeld en betaald worden.

De A tot Z polis voor opstellen en voor in-
boedels in woonhuizen

RADIO ONTVANG-INSTALLATIES

worden tegenwoordig in een zoo groote verscheidenheid en soorten aangeboden en gemaakt, dat het een leek vrijwel onmogelijk is te besluiten, welk toestel men zal kiezen. De door ons gefabriceerde toestellen voldoen aan zeer hooge eischen en wij geven een **onbepaalde garantie** op elk toestel wat constructiefouten betreft. Mocht U een toestel wenschen aan te schaffen laat U ons dit dan even weten, en wij zullen U **vrijblijvend** zonder eenige verplichting offerte maken alsmede demonstreeren.

FABRIEK EN LABORATORIUM VOOR RADIO TECHNISCH ONDERZOEK

Alexanderlaan 25 5301
Hilversum - Tel. Int. 1630
Directie: BONTEKOE IRVING

BREEKT MET DEN OUDEN SLEUR
VERWARMT MET

LW INTERIEUR

HERMAN C. JEDELOO

Juwelier

Noordeinde 100 Telef. 10349

'S-GRAVENHAGE

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

HANDELS-DAGSCHOOL

(aansluitend op 3e klas H.B.S., of gelijkwaardig onderwijs)

Het onderwijs omvat uitsluitend de handelsvakken: Fransche, Duitsche en Engelsche Handelscorrespondentie, Boekhouden, Handelsrekenen, Stenografie en typen in de 4 talen, Kantoor opleiding en Kantoor-techniek.

De bijvakken zijn dus niet in het onderwijs-programma opgenomen. Prospectus franco op aanvraag.

Stadhoudersplein 3
INSTITUUT

Spreekuren:
10-12 en 2-4 uur

„SCHOEVERS”

INHOUD: Ramp-Sumatra. Ingekomen gelden van 8 tot en met 14 Aug. 1926. -- De Padang-Collecte te 's-Gravenhage. -- Een waardeerend oordeel over het Bestuur van Ned.-Indië. -- Indische Bedestonden, door S. Kalf (slot). -- De teruggave onzer Koloniën door Engeland, door H. A. Ritter (II). -- Uit de geschiedenis van Suriname, door v. d. B. -- Van Week tot Week. -- Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Eur. Pers. II. Uit de Int. Pers. III. Uit de Chin. Pers. -- Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. -- Suriname. -- Curaçao. -- Uit den Verre Vreemde. -- Berichten der Afdeelingen: Leiden. -- Mededeelingen: I. Van het Dag. Bestuur, II. Van de Redactie, III. Van het Informatie-Bur. -- Mutatiestaat van 11 tot 18 Augustus 1926.

Ramp-Sumatra.

Ingekomen gelden van 8 t/m. 14 Augustus.

Vorige verantwoording	f 1439.50
Mevr. G. W. v. B. J., Den Haag (per wissel)	„ 25.—
J. H. D., Den Haag (Giro)	„ 25.—
M. S., Den Haag (Giro)	„ 10.—
J. D. v. K. V., Den Haag (Giro)	„ 25.—

Totaal t/m. 14 Aug. f 1524.50

De Padang-collecte te 's-Gravenhage.

Blijkens eene voorloopige mededeeling in de dagbladen, heeft de straat- en huizencollecte gehouden te 's-Gravenhage op Zaterdag 14 dezer, ruim 25 duizend gulden opgebracht, waarin begrepen enkele belangrijke stortingen in eens.

Over dit resultaat is men eigenlijk niet voldaan. Het „Vaderland” bijv. schrijft:

Ieder weet, dat Indië ons door de crisis hielp. En daarom hadden wij zoo graag gezien, dat Nederland uit erkentelijkheid de Padangramp had opgeknapt voor het leeuwend-deel.

‘t Gaat niet aan — zooals we telkens hoorden met naam-noeming er bij — te zeggen, dat de cultuurmenschen ‘t maar moeten doen.

Ongetwijfeld verdienen zij in Indië vermoedelijk het meest, maar zij hebben er ook in het zweet huns aanschijns voor gewerkt. Bovendien kan men hun o.i. gerust overlaten wat zij zich schuldig achten te doen. Laten die heeren persoonlijk het best gevaren zijn bij Indië's bloei, ieder weet, dat ten slotte heel Nederland voor een goed deel door Indië bestaat.

Hoe dit zij, wij hopen en verwachten, dat in ieder geval nog vele na-bijdragen zullen bewijzen, dat den Haag, zóó bijzonder bij Indië betrokken, haar Nederlandschen plicht begrepen heeft.

De Nederlandsche Collecte moet voor de Padangsche slachtoffers een boodschap van blijde troost worden.”

Met volle instemming sluiten wij ons bij deze woorden aan en brengen intusschen warme hulde aan allen die zich belangeloos gegeven hebben — dames en heeren collectanten, muziekgezelschappen enz. — om de collecte behulpzaam te zijn.

Hoe schrill en diep beschamend tevens steekt hierbij af het volgende door ons persoonlijk, op het wandelhoofd (de Pier) te Scheveningen, waargenomen feit.

Nadat vanaf het podium in de rotonde bekend was gemaakt, dat eenige dames-collectanten zouden rondgaan bij het publiek, maakten de aanwezigen aanstalten hun liefdegaven te offeren en openden zich ook de beurzen van een in onze onmiddellijke nabijheid gezeten tweetal klaarlijkje-

lijk Indische heeren, vergezeld van twee dito elegant gekleede dames. De ééne heer bracht dubbeltje te voorschijn; de andere diepte vijf ten op. Toen de collectante — met vriendelijk wel zeer vermoed uiterlijk — naderde, verdween der heeren ijlings, het dubbeltje op het achterlatend; de tweede deponeerde zijn gift vijf losse centen in het busje der collectante bedong voor zich en de twee dames ieder een je, als bewijs dat ook zij hunne gave geofferd den! Het gevaar geweken zijnde, keerde de genoemde terug; diens dubbeltje was echter in de bezit gekomen van den vijf-centen-heer, die tot de dames zei: „dat zal ik nou in mijn zak stoppen”, door welke handeling Padang-collecte dezen „weldoener” nog een vere winst van vijf cent heeft opgebracht!

Na lustig het door de aanwezige muzikzette „Wien Neerlandsch bloed” en het oude helmus te hebben medegezongen, verdween het zelschap uit onze oogen, doch niet uit onze dachten!!

Een waardeerend oordeel over Bestuur van Ned.-Indië.

Dezer dagen werd ons toegezonden een uittreksel van een artikel uit de „New York Times”, getiteld „Dutch and American colonial methods”. Na te hebben op de opdracht door den president der Ver. St. Coolidge verleend aan kolonel Thompson om in de Philippijnen een onderzoek te stellen naar den toestand waarin deze eilandgroep en haar bewoners zich bevinden, zette schr. van het artikel o.m.:¹⁾

„Toen kolonel Thompson, bijzonder afgevaardigde van president Coolidge, in Manilla aanstapte, verklaarde hij dat het mogelijk was dat ook Java en andere Ned.-Indische eilanden zou worden bezocht, om te trachten de methoden te vergeleken die de Hollandsche regeering in deze koloniën paste met die welke door de Amerikaansche regeering in de Philippijnen worden gevolgd. Deze zou al buitengewoon wenschelijk zijn. Ofschiet niet uit het oog mag worden verloren dat de landers al sedert drie eeuwen in het bezit zijn van hun Oost-Indische koloniën, terwijl wij niet dan vijf-en-twintig jaar in het bezit zijn van de Philippijnen, zijn toch de problemen waarvoor zij zich gesteld zagen vrijwel gelijk aan die nu op te lossen hebben. Buitendien kunnen wij hun langere ervaring profiteren. Het volk der Philippijnen, evenals dat van Java en vele andere deelen van Ned.-Indië, is voor een groot deel Maleische afkomst. De eilanden, die zij bewoonden veel overeenkomst met elkaar in klimaat en met hetgeen zij op landbouwgebied voortbrachten. De grondslag der Hollandsche en Amerikaansche problemen zijn dus gelijk. Het verschil tusschen de volken der Philippijnen en der Hollandsche koloniën, is dat van den godsdienst en der culturele traditie. De Hollanders hebben voor zoover dat mogelijk was, geregeerd door hulp in te roepen van de inlandsche vorsten, schoon zij de strengste gehoorzaamheid eischen hebben zij toch nooit de inlanders gedwongen de Hollandsche regeeringssystemen te aanvaarden, schoon zij bij officiële gelegenheden op ceremonies hebben gestaan, hebben de Hollanders toch altijd voorzichtig op den achtergrond den, wel streng maar toch tactvol heerschen daarentegen, hebben naar de Philippijnen een van regeering overgebracht die het geheele systeem van onze constitutionele regeering bevat. Wij hebben voor ons zelf nooit de officiële pracht langd waar het Oostersche hart zulk een beha-

¹⁾ We volgen de vertaling in het „Vaderland” blad blijkbaar eveneens het artikel ontving.

Mevr. JOH. VAN DER WISSE
BERKENBOSCHBLOKSTRAAT
DEN HAAG

LEERARES PIANO- EN
ENSEMBLESPEL
SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

ANNO 1674

MAATSCHAPPY TOT EXPLOITATIE VAN DE

STOOMWASSCHERY

BYVOET ZON

BLOEMENDAAL

TEL. 22016. TEL. 22016.

... en toch hebben wij dikwijls tactloos en zonn...
 ... consideratie, geheerscht. De Hollanders hebben
 ... inlanders die een opvoeding wenschten te
 ... een goede opvoeding gegeven en hebben het
 ... onderwijs in de eigen talen doen geven. Wij
 ... getracht het Engelsch tot de taal der Phi-
 ... 's te maken en gebruiken die taal zelfs wan-
 ... wij kleine kinderen, die er geen woord van
 ... onderwijzen.
 ... resultaten zijn zoodanig dat het geraden zou
 ... ons geheel koloniaal systeem te herzien. De
 ... inlanders regeeren over een enorm rijk, dat zich
 ... lengte van drie duizend mijl van den Indischen
 ... tot de Australische kusten uitstrekt. Niet
 ... is het volk van Ned.-Indië tevreden, maar
 ... is welvarend, wat ook gezegd kan worden van
 ... Hollandsche kooplieden en van de Hollandsche
 ... regering. Wij hebben in de Philippijnen meer ge-
 ... dan wij teruggekregen hebben. Er heerscht
 ... voortdurende ontevreden geest en wat zaken-
 ... betreft, dat is vrijwel tot een dood punt ge-
 ... men.
 ... Zou het mogelijk zijn dat gebrek aan ondervin-
 ... g alleen oorzaak zou zijn van onze moeilij-
 ... den?"

... deel, onze weerloose en van het uytgetogen oorlogs-
 ... zwaard onbewuste bezittingen in hunnen slaap door
 ... den vermetelen en onedelmoedigen vijand liet
 ... overrompelen, waardoor zij onder den stok des
 ... drijvers moesten zuchten, daar heeft het der Voor-
 ... zienigheid behaagd om ons die treurige maare zo
 ... tijdig, zo ter goeder ure te doen aanbrenge, opdat
 ... wij, door een zorgvuldig gebruik van die middelen,
 ... welke hare goedheid ons nog gelieft te schenken,
 ... ons zooveel mogelijk zouden in staat stellen om
 ... onzen wreveligen tegenpartyder het hoofd te kun-
 ... nen bieden".
 ... Was een zinspeling op de vermeestering van
 ... het eiland St. Eustatius. De Engelschen hadden
 ... deze bezitting reeds overvallen en genomen nog
 ... vóór dat de Hollandsche autoriteiten het bericht
 ... van de oorlogsverklaring hadden ontvangen. En
 ... wanneer de gouverneur der Kaapkolonie, baron van
 ... Plettenburg, dat bericht niet ijlings met een snel-
 ... zeilend scheepje naar Batavia had laten overbren-
 ... gen, zoo had de regering aldaar niet bijtijds hare
 ... maatregelen voor de defensie kunnen nemen. De
 ... prediker, op zulke gevaren duidende, vond daarin
 ... tevens aanleiding tot zijne strafrede, dat zoovelen
 ... in den lande den eeredienst des Christendoms op
 ... zij schoven voor den eeredienst des vermaaks.
 ... Voorts om zijn tekst te kiezen uit het Boek
 ... Jesaja:

Indische Bedestonden
 door
 S. KALFF.
 (Slot).

„Ende te dien dage zal de Heere, de Heer der
 ... heerschaaren roepen tot geweene, en tot rouwklage,
 ... en tot kaalheid, en tot omgordinge des zaks —
 ... Maar ziet! daar is vreugde ende blijdschap met
 ... runderen te dooden ende schapen te keelen, vleesch
 ... te eten en wijn te drinken, ende te zeggen: laat
 ... ons eeten en drinken, want morgen zullen wij
 ... sterven".

De eerste bedestond, nadat de tijding van den
 ... oorlog met Engeland bekend was geworden, zou
 ... onder ds. Vermeer op den 2den Januari gehouden
 ... worden, hetgeen echter samenviel met de (wereld-
 ... sche) Nieuwjaarsviering. Het aloude gebruik wilde,
 ... dat op dien dag de gouverneur-generaal de leden
 ... der Hooge Regeering en andere notabelen ten
 ... zijnent noodigde, waar dan geschraust en gepooierd
 ... werd, en de avond doorgebracht met muziek en
 ... dans. Ook met den bijbel; maar den bijbel met 52
 ... bladen. Nu hadden de kerkeraad en alle rechtzin-
 ... nigen verwacht dat, ter wille van dien eersten bede-
 ... stond, de banale feestviering zou zijn uitgesteld tot
 ... den volgende dag, maar de gouverneur-generaal
 ... mr. A. W. Alting, had daarvoor geene termen ge-
 ... vonden. Het feest was doorgestaan en — *qualis rex,*
 ... *talis grex* (zoo de koning, zoo de menigte); het ge-
 ... volg was geweest dat die bedestond bijster slecht
 ... bezocht was geweest. Men ging liever nontonnen
 ... (toekijken) bij het huis des maaltijds dan bidden
 ... in het huis Gods.

De woorden van Jesaja waren hier te zeer van
 ... toepassing op de feestvierenden in de generaals-
 ... woning en op de vermaakliedende burgerij, dan dat
 ... bij de eerstvolgende gelegenheid de prediker ze niet
 ... herhaald zou hebben. En in verband daarmee de
 ... schare aldus gekapitteld:

„Ongelukkige, wellustige stervelingen, die hun-
 ... nen buyk tot hunnen God maakten en zig vrede be-
 ... loofden, ofschoon zij naar het goeddunken van hun
 ... weeld'rig hart voortwandelden. Ach, mijne dier-
 ... baare Land en Kerkgenooten! Ach, mijn Batavia!
 ... hoe zou het bij de overpeinsing dezer woorden van
 ... den propheet mijnen geest niet verkwikt hebben,
 ... indien ik in dezelve uwe echte gedaante, uwe ware
 ... gesteldheid niet had moeten aantreffen! Dan, he-
 ... laas! hoe grieft het mij dat ik in dit akelig schil-
 ... derij der goddeloos Joden bijna geen ééne trek
 ... vinde, die uw gedrag in deezen tijd niet allerlevend-
 ... digst afmaakt. Geven veelen, waarvan men meer
 ... ernst en voorbeeldigheid vooral in deeze dagen
 ... moest verwachten, zig niet aan allerlei zorgeloos-
 ... en wellustigheid over, en aan de buitensporigste

M-V-Z

MELKINRICHTING DER VEREENIGDE
- ZUIVELBEREIDERS -

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U
 tegen concurrerenden prijs
 prima kwaliteit Melk en Zuivel-
 producten. Probeert U eens onze
Prima Roomboter, de kwaliteit
 zal U bevallen!
 Deze artikelen dagelijks versch
 aan huis bezorgd.

BRIEVENBUS -
PRULLEMAND

Dit is vaak de weg, die uw reclame-
 drukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

BRIEVENBUS-
HUISKAMER
OF KANTOOR

Tegenwoordig vindt men zoóveel druk-
 werk in de bus, dat het aankijken niet
 waard is, dat telkens het heele zaakje
 dadelijk weggegooid wordt. Uw druk-
 kosten, bezorgloon of porto, alles is dan
 óók weggegooid!
 Waarom dan geen reclamedrukwerk rond-
 gezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid
 opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt?
 Zulk drukwerk krijgt U niet van knoei-
 drukkerijtjes en evenmin van Multiplika-
 tors, doch wel van de
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

M Kerkplein 11-12
P.B. VAN MOORSEL & C DEN HAAG

**Speciaal adres voor
 het voordeelig instal-
 leeren van Woningen**

Ruime keuze in:
BEDDEN-MEUBELEN
**TAPIJTEN tegen uiterst
 billijke prijzen**

GEVESTIGD SEDERT 1887

ZOOEVEN VERSCHENEN: 6225

DOOR DE LUCHT
NAAR INDIË

door
A. N. J. THOMASSEN & THUËSSINK V. D. HOOP
 met 112 illustraties op kunstdrukpapier naar foto's, tijdens
 den tocht genomen en talrijke routekaartjes.
PRIJS: ingenaaid f 5.25; in Prachtband f 6.90
 Zendt per omgaande uwe bestelling aan
N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL
VOORHEEN M. M. COUVÉE
 Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 36752
 Filialen:
 Klimphof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

PIERRE J. MOOIJMAN
 DE KLAS DAMES- EN HEERENKLEERMAKERIJ NAAR MAAT
 FRANKLINSTRAAT 141 - DEN HAAG

Coupe Minister London. Pasvorm gegarandeerd. Specialiteit in
 het veranderen van niet-passende Dames- en Heerenkleeding.
 Vakkundig chemisch Reinigen, Keeren, Repareeren en Opperseren
 van alle voorkomende kleeding. Ontvangen een pracht Collectie
 Engelse en Schotsche Stoffen waarvan de stalen op aanvraag
 te bekomen. = Betalingsconditiën volgens overeenkomst. 5214

TELEPHOON 30955 EVEN OPBELLEN!!!

Zelfs de fijnste
KENNER
 van
MUZIEK
 is opgetogen over de Muzikale
 weergave der
ALTENA
 Radio toestellen.
 Kantoor: „ALTENA RADIO FABRIEK”,
 Santhorstlaan 9, Wassenaar.
TELEFOON No. 6.

De kl. Opvoedingstehuizen

te Amersfoort en Noordwijkerhout, zijn bestemd voor kinderen uit intellectuele kringen, die buiten de ouderlijke zorgen moeten worden opgevoed. Huiselijk beschaafd milieu, groote eenvoud, gezonde huizen, goede voeding, zorgvuldige behandeling. Inlichtingen te bekomen bij

HET BESTUUR:

- C. M. v. DISSEL, Presidente,
Kinderhuis „t Hoogt” Noordwijkerhout.
 - M. KAARS SYPESTEYN, Secretaresse,
 - H. A. G. ELINK SCHURMAN, Penningm.-
Accountant, Keizersgracht 574, A'dam.
 - Mr. F. A. G. v. WALSEM.
 - J. C. HIETINK, Ged. Stud. Comm. O. en W.
- Correspondente voor Indië:
 Mevr. F. v. HOUWINGE-BLAUW,
 p. a. Agentschap B. P. M. Semarang.

6834

**N.V. STOOMWASCH-
 EN STRIJKINRICHTING**
 voorheen 5155
H. A. v. STARRENBURG
 OPGERICHT 1875
 Fahrenheitstraat 168
 TELEFOON 31791
 'S-GRAVENHAGE

VERSCHEENEN:

NOTO SOEROTO NIEUWE FLUISTERINGEN

(IN RHYTHMISCH PROZA)
 MET PORTRET VAN DEN DICHTER
 BANDVERSIERING VAN IR. G. FRIEDHOFF, ARCH.
 Gedrukt op Oud-Hollandsch papier en genummerd van
 1-500.

Alleen gebonden verkrijgbaar.
 Prijs f 3.50.

Reeds bij het verschijnen als bijdragen in *Oedaya* schreef *Het Vaderland*: — „die zich in vorm en wezen volkomen harmonisch aansluiten bij de vroeger door Noto Soeroto gepubliceerde Fluisteringen van den Avondwind, en deze dikwijls nog overtreffen in innigheid van toon, rijpheid van klank en diepte van zuiver gevoel.” —

Uitgave v. d. N.V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

APOTHEEK EN DROGISTERIJ „DE GOUDEN VIJZEL”

A. P. A. HOBDEL-MOLL SCHNITZLER, APOTHEKER
 VAN BOETZELAERLAAN 130 - TELEFOON 51971
 'S-GRAVENHAGE

Allopathische en Homoeopathische Geneesmidd. Urine-Onderzoek

vrolijkheid; vermeerderen zelfs zommigen onder ons hunne ijdele vermaken niet meer dan te voren? Wat invloed hebben dan alle vermaningen, alle bedreygingen, die ons van Godswege gedaan worden?”

Hetgeen de spreker met die „vermeerdering van ijdele vermaken” bedoelde, behoefde niemand duister te zijn. 't Was het kort te voren opgerichte tooneel van Jan Bouhon, dat reeds bij de invallende Nachmaalsviering tijdelijk geschorst was, zonder twijfel ten verzoeken van den kerkeraad. Bouhon had deze lastgeving aan zijn publiek medegedeeld, met de schampere toevoeging: „Want andere Luiden moeten ook haar tijd hebben om te spelen.” Twee leden van den kerkeraad, die deze „blasphemie” gehoord hadden (zij waren dus ook in het theater geweest!) brachten deze woorden over. De kerkeraad, oordeelende dat hier de eer van den godsdienst was aangerand, richtte daarop tot de regering het verzoek om dezen ongodist den mond te snoeren. Vooreerst kwam hij er met eene boete af, totdat het in 1781 aan zijne kerkelijke tegenstanders gelukte het besluit uit te lokken, 't welk hem noodzaakte de kraam te sluiten. Evenwel zouden alle bedestonden en boetredenen niet bij machte zijn om de muze Thalia van den Indischen grond te bannen, en bekeerden ook de machthebbers zich eerlang tot de opvatting van Huygens:

Verbiedt men oud en jongh Comediën te sien,
 Soo moght men ze meteen de wereld wel verbiën;
 Of, soo m'haer 't leven gunt, behoort men last te geven,
 Dat elck met d'oogen toe, of 's nachts alleen moet leven.

Metzlar's *Bedestonden* weerspiegelden herhaaldelijk de gebeurtenissen van een onrustigen tijd; en zelf zou hij, bij zijn terugkeer naar 't vaderland, ondervinden welke lijfsgevaaren de maandenlange reis via de Kaap destijds meebracht. In 1783 was hij, na een negenjarig verblijf te Batavia, gerepatriëerd met het schip *Java*, te zamen met zijn vrouw Petronelle Weppelman en met den raad van Indië J. C. M. Rademacher. Met dezen was hij van nabij bekend, want hij was secretaris van dat Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, waarvan Rademacher de stichter was. De kerkeraad gaf hem een loffelijk getuigschrift mee naar 't vaderland, 't welk door Metzlar werd opgenomen onder de aanhangsels van zijne *Bedestonden*. Deze getuigenis stelde o.a. vast, „dat zijn Eerw. gedurende bijna neegen jaren, van den dag af dat hij in Asia gekomen is, als een kundig, getrouw, ijverig en godvruchtig Evangeliedienaar onder ons verkeerd heeft, 't woord der waarheid regt snijdende en de gemeente met een voorbeeldigen wandel stigende, zoodat zijne roerende preekiking en godvruchtige zeeden aller hoogagting aan zijn Eerw. bedieninge snoerden.”

Zulke van kerkelijken honigzeem overvloeiende testimonia waren destijds niet zeldzaam, vooral niet voor vertrekende leden van den kerkeraad die ze te boek stelde. Men gaf ze hun mee als eene conventionele aanbeveling voor de broeders in 't vaderland. De reis zou intusschen een noodlottigen afloop hebben, want nog voor dat de *Java* de Kaap bereikte, werd plotseling amok gemaakt door een bende Chineesche schavuiten, die tot het scheepsvolk behoorden. Zij overvielen de argelooze passagiers en de scheepsofficieren, die zich aan dek bevonden, op den avond van den 24 Dec. 1783 en richtten onder hen een waar bloedbad aan. Rademacher en Metzlar's vrouw behoorden onder de slachtoffers; hij zelf ontkwam ternauwernood. Het scheepsvolk werd de misdadigers, vijftientwintig ongeveer, eindelijk meester en zette allen overboord. Bij aankomst aan de Kaap zou hun toch de galg gewacht hebben. In zijne intreedere voor de gemeente te Beusichem gaf Metzlar (die gedurende het verblijf aan de Kaap hertrouwd was met Aletta Margaretha van Kervel) een overzicht van zijn levensloop, en ook van het bloedig incident in volle zee. „Vergt mij niet,” zoo voegde hij de gemeente van zijne nieuwe standplaats toe, „dat ik die gebeurtenis hier voor uwe oogen in al haare akelige trekken ga schilderen; zij wierden, naar mijn eigen

opstel, door de openbaare nieuwspapieren egrigt. Het vinden, het inkisten, het overboord zee van mijne tedere echtgenote, mijn G-1, welke linge, welke hert-toewringende verrigtingen! Dan schuyve voor dit treurtoneel een gordyn.”

Behalve zijne *Bedestonden* gaf hij in Nederland nog in 't licht, als vrucht van zijn ouderdom, *de lotgevallen ter zee en bedrijven op Batavia in de der voormalige O. I. Comp.* Hij stierf in 1824, emeritus, in den ouderdom van 73 jaren. En zinderdaad de getrouwe arbeider in den wijnged des Heeren was, aan wien de Bataviasche kerkeraad zoo uitbundigen lof toezwaaide, dan was 't minst aan geen onwaardige besteed de getuigen van de eerwaarde broeders predikanten, die scheidenden ambtgenoot toewenschten:

„Dat hij, na een grijzen en geheiligden ouderdom, zijnen loop voleind en het geloof behoudende, die eeuwige flonkerende krone der veerdigheid moge ontvangen, waarop alle Gods vrouwen staren, om te blinken gelijk de sterren eeuwiglyk!”

Uit de geschiedenis van Suriname

Van het begin der 17e eeuw af tot het tijdstip waarop de Hollanders zich in Suriname vestigden is dit land afwisselend door de Engelschen en Franschen bewoond geworden. David Peter Pieter de Vries, een Hollander trof in 1634 aan de Suriname-rivier verscheidene woningen aan van de Britsche Kapitein Marshall met 60 zijner genooten er gebouwd hadden. Het is niet bekend de aanvankelijke (mislukte) tabaksaanplant wel andere oorzaken de Engelschen bewogen ben Suriname te verlaten; wel staat het vast reeds in 1640 de Franschen het land bezet hadden. De ongezonde lucht evenwel, tengevolge der veldig voorkomende schadelijke dampen, het doorvoerdig oerwoud en de vele hevige ziele door inboorlingen deden de Franschen besluiten Suriname weder te verlaten. De Engelschen namen nu de gelegenheid waar het land wederom in te nemen. Lord Willoughby zond er een schip met men ving aan handel te drijven met de wilde boorlingen, waardoor allengs de grondslag werd voor een kolonie waarheen Willoughby in 1652 zich begaf. Twee jaren waren nauwelijks verlopen of de Franschen zochten wederom in de oude vestiging op, daartoe gedwongen door de woners van Cayenne, ze bleek evenwel voor verloren te zijn. De Engelschen hadden zich te vast genesteld en de door de Franschen spronkelijk aangelegde forten te zeer versterkt dat hunne verdrijving door de Franschen mogelijk geweest ware. Aan den oever der Suriname-telde men toen 350 Engelschen of blanken woningen welke over eene uitgestrekte van dan 25 mijlen van de uitmonding der rivier af spreid lagen.

Tabaksaanplant en houtkap schijnen toen de voornaamste bezigheden der Engelschen behoeven hebben. Dieper landwaarts in, aan de Commewijne bevond zich een Hollandsche loods, van waar de Hollanders met de Indianen handel dreven. Willoughby, die tot dusver alles in het werk gesteld had wat voor Suriname met mogelijkheid kon gedaan worden, vond in 1662 aanleiding om bemoeiingen met de kolonie opnieuw verder uit te strekken. Karel II van Engeland n.l. stond aan

1) Dit opstel is de vrije vertaling van het hoofdstuk „Geschichte Surinams, voorkomende in het boek „Geschichte des Holländischen Handels, nach der Hollands Rijkdom,” bearbeitet von August Ferdinand Luder, Ordentl. Professor der Geschichte und Geographie an Herzoglichen Kollegium Karolino in Schweig (Leipzig, 1788 bei Siegfried Lebrecht Cramer). Het opstel behelst voornamelijk de geschiedenis van de toestand der kolonie in het laatste kwartaal der 17e eeuw.

MAX POOL
 POSTZEGELHANDEL
 KORTE POTEN 25 - DEN HAAG
 TELEFOON 16722
 INKOOP - VERKOOP
 POSTZEGELVEILINGEN

Dames-Kapsalon „Marcel”

SPECIALE MASSAGE-INRICHTING
MANICURE

TARIEVEN

Wasschen, Ond.	f 1.25
Onduleeren	f 0.75
Wasschen	f 0.75
Wasschen, Ond. p. abn.	f 1.00
Wasschen, Knippen, Ond.	f 1.75
Massage	f 1.—
Manicure	f 0.75

NOODIGEN U BELEEFD TOT EEN BEZOEK UIT

W. M. HENKELMAN & MIEN VAN ES
CAAN VAN NECKLAAN 19, RIJSWIJK (Z.H.)

aan Laurens Hide 't land in eigendom af en sedert dien nam Suriname in bloei toe. In 1665 was Suriname al een aanzienlijke kolonie; reeds bestond er, 5 Engelsche mijlen van de monding der rivier af, het welvarende dorp Fort en 20 mijlen hooger op, een kleine stad Teorarica. Veertig tot vijftig suikerplantages namen langs den oever der rivier ongeveer 30 Engelsche mijlen in beslag, terwijl de gezaghebber der kolonie, de raad en de kolonisten een vrij aanzienlijke burgerij vormde, welke zich naar Engelsche wetten en gebruiken voegde. Zoodanig was de toestand in Suriname toen Karel II in 1666 besloot om de Hollanders uit West-Indië te verdrijven. De Zeeuwen waren de eersten die toonden voor geweld niet te zullen bukken, maar integendeel, van zins om de Engelschen te verjagen. In den winter van datzelfde jaar nog rustten zij drie oorlogschepen uit onder bevel van den Kapitein Abr. Krijnsen. Na een voorspoedige reis kwam Krijnsen voor Suriname, stevende tot vlak bij de Engelsche vestiging en maakte er zich stormenderhand van meester en dientengevolge van de gansche kolonie. De eigenaren der suikerplantages en de oevers der Surinamerivier en der Commestaten van Zeeland; zij die zulks weigerden, werden hun eigendommen en werden bovendien nog gedwongen tot levering van 100.000 pond suiker. Heeren en meesters van Suriname zijnde, stelden de Staten van Zeeland nu een Gezaghebber aan en lieten een bezetting van 120 man in de vesting leggen tot verdediging der kolonie, welke men den naam van Zeelandia gaf. De Staten van Zeeland behielden Suriname tot den vrede van Breda; in 1682 werd het land, met toestemming der Generale Staten, afgestaan aan de West-Indische Compagnie voor een som van f 320.000.

De Generale Staten verleenden aan die Compagnie een octrooi, hetwelk tegelijkertijd een soort van bescherming voor de kolonie bevatte, welke, in menig opzigt, voor den handel en de scheepvaart der Republiek van onschatbare waarde geweest is. In het uit 32 artikelen bestaande octrooi was, zoowel voor het belang der Compagnie als voor de veiligheid en het welzijn gezorgd van hen die of reeds in Suriname woonachtig waren, of zich later er zouden neerzetten.

De Compagnie was verplicht, de nieuw aangekomenen zoowel als de oude ingezetenen met al wat in haar vermogen was te helpen en tegemoet te komen en ervoor te waken, dat de kolonisten, eenmaal tot welvaart gekomen, niet uitgemergeld werden door hooge belastingen.

Een heffing van f 3.— van elk last van de in de haven van Suriname binnenlopende of uitvarende schepen, een hoofdgeld van 50 pond suiker, jaarlijks aan iederen inwoner, zonder onderscheid, opgelegd en een derdehalf van 100 der waarde van de uitgaande en inkomende handelswaren, als openbaar weegloon, was alles wat, volgens het octrooi, de Compagnie mocht opvorderen; daarentegen was zij gehouden alles te doen wat tot onderhoud, beveiliging en verdediging der kolonie noodig was, terwijl het aan alle bewoners der Republiek toegestaan werd zich naar Suriname te begeven om er handel te drijven, mits zij hunne waren van Suriname rechtstreeks naar Holland zouden verschepen en de belastingen waren voldaan. Aldus was Suriname onder 't beheer der West-Ind. Compagnie gekomen, maar de kolonie verkeerde nog geenszins in die gelukkige omstandigheden, welke der Compagnie eenige aanmerkelijke voordeelen in het vooruitzicht stelden. Al spoedig bleek het, dat aan de kolonie nog groote geldsommen zouden moeten worden ten koste gelegd, aler zij der Compagnie de vruchten zou schenken, welke haar bloei, maar eerst de toekomst, beloofde. Ja, zelfs in die mate zag de Compagnie eerlang zich met schulden bezwaard, dat zij, om althans iets te behouden, tot het besluit

moest komen om $\frac{2}{3}$ van Suriname te verkoopen. Een derde kocht Amsterdam, het andere derde deel Cornelis van Aerssen, heer van Sommelsdijk, voor een prijs welke volmaakt in overeenstemming was met dien, welke de Compagnie voor het geheel betaald had. De stad Amsterdam, de familie van Aerssen en de West-Indische Compagnie vormden nu te samen als eigenaren de Maatschappij Suriname, welke onder het oppertoezicht stond van de Generale Staten.

Deze nieuwe Maatschappij (Geoctroyeerde Sociëteit van Suriname) bleef tot 1770 bestaan, toen verkocht de Sommelsdijksche familie haar aandeel aan de stad Amsterdam en aan de West-Indische Compagnie, die nog heden Suriname in bezit hebben.

(Wordt vervolgd.)

De teruggave onzer Koloniën door Engeland

door

H. A. RITTER.

II.

(1824).

De meening dat, door het tractaat van 13 Augustus 1814, onze verhouding als koloniale mogendheid tot Engeland voldoende was geregeld, bleek reeds spoedig niet door de feiten bevestigd. Zeker — ons was gelegenheid gegeven om opnieuw te beginnen, maar reeds van den aanvang af was 't duidelijk dat de Engelschen slechts noode volvoerden, wat hunne Regeering met de onze was overeengekomen. Vooral dat Java verloren ging was voor sommigen hunner een bittere pil. Vooral voor Raffles. Deze beweerde — evenwel zonder grond ¹⁾ — dat als de brieven, die hij als Luitenant-Gouverneur naar Engeland geschreven had, daar maar gelezen waren — hij vond er later vele ongeopend terug — er nooit sprake van de teruggave van Java zou geweest zijn.

Een relaas te geven van al het gebeurde, zou onmogelijk zijn. Wij moeten daarom volstaan met de aansluiting van het voornaamste.

Reeds aanstonds bleek het dat de terug te geven koloniën in hoogst ongunstigen toestand verkeerden; iets waarbij sterk afsteekt de zorg door de Engelschen besteed aan die koloniën, die het in 1814 niet wilde teruggeven. Bovendien, bijna iedere bepaling van de „conventie” van 13 Aug. 1814 had bij de uitvoering moeilijkheden opgeleverd.

Zoo was het Fendall, de opvolger van Raffles, die de overgave van Java wegens formeele redenen niet zoo lang uitstelde tot hij nog in staat zou zijn een belangrijke belasting: de z.g. Macassaarsche Post te innen. Raffles zelf weigerde Billiton af te staan. Onze etablissementen op de Westkust van het vaste land van Indië kregen wij niet terug, zonder verlies van belangrijke voorrechten. Een van de meest onaangename voorvallen was het verzet van Raffles, die Nederland volstrekt vijandig gezind was, bij de overgave van Palembang. De eischen, die hij daarbij stelde, waren ongerijmd en in hooge mate voor ons schadelijk. In 1819 moest Raffles, die ook tegen de overgave van de Lampongs onverwachte bezwaren uitte, door het Engelsche opperbestuur in Bengalen gedwongen worden het tractaat van 1814 volledig uit te voeren. Hij kreeg zelfs een openbare berisping. Op Billiton bleef ech-

¹⁾ Raffles' bestuur over Java was slechts een schadepost voor de Engelschen. Hij werd daarom zelfs van Java naar Sumatra verplaatst, toen op Java reeds bekend was „dat binnen weinige maanden de kolonie onder Nederlandsch gezag zou terugkeeren”. Smulders, Gesch. en Verkl. van het Tractaat van 17 Maart 1814, enz. Academisch Proefschr. Utrecht 1856.

JOCHUM's Detective-, Recherche- en Informatie-Bureau

'S-GRAVENHAGE

Toussaintkade 34 Telefoon 31821

AMSTERDAM

Bosboom Toussaintstraat 33 - Telefoon 26091

Onderzoek op elk gebied

Particuliere Informatiën (speciaal zedelijk en moreel gebied), Levensloop van personen, enz.

Verbindingen met alle groote steden der wereld

Relatie: Speciaal eerste klas Families Strengte discretie

Correspondentie: Nederl., Duitsch, Engelsch, Fransch, Italiaansch, Russisch en Esperanto. 5312

Ter overweging

De Bond van Vruchtenhandelaren te Londen, heeft dezer dagen eenige merkwaardige cijfers openbaar gemaakt. Verleden jaar besloot hij tot een groote advertentie-reclame onder het motto „eat more fruit”. Het gevolg is geweest, dat voor twaalf millioen Gulden méér werd omgezet dan het jaar te voren. Over de twee jaren, waarin de reclameveldtocht voor het eten van fruit werd ondernomen, hebben de advertentiekosten nog geen f 1.200.000 bedragen, terwijl het bedrag van den omzet in dezelfde periode is toegenomen met

24.000.000 Gulden

W.D. BOS OPTICIEN THOM/ONLAAN 47 (Bij THOM/ONPLEIN)

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

Firma W. H. DE RUITER

Wijnhandel - Gevestigd Anno 1893

1e Obrechtstraat 76 - DEN HAAG - Telef. 32581

Bekend en vertrouwd adres voor

GOEDE BELEGEN WIJNEN

PRIMA LIKEUREN EN GEDISTILLEERD

BIEREN EN BRONWATEREN

Apotheek M. L. ADAMA

Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.

MINERALE WATEREN 5143

Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

BRIEVEN en stukken, de afdeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren:

Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

HOTEL-RUBRIEK

APELDOORN

HOTEL VAN DER BURG

1ste en oudste huis ter plaatse Modern comfort
5286 Volledige pensionprijs f 5.-

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“,
Bankapl. 2, Den Haag, Tel.
11486, Dir. bij Schev. B. 3023
Str. k. en w. w. op de logeerk.

BESCHIKBAAR.

Hotel Rest. „DUINOORD“
Sweelinckplein
Spec. bezocht d. Ind. Fam.
5020 OOSTERWIJK & V. D. LUUR

Hotel „Promenade“, Oude
Schev. weg 21, Tel. 50454
Prachtige ligging.
Matige prijzen. 5085

BESCHIKBAAR.

PENSION RIEFF
Prima referentiën
BEZUIDENHOUT 125
Tel. 70249.

DE VELUWE.

„Den Lindenhof“ te Vierhouten (bij Nunspeet)
GEZELLIG VACANTIEHUIS
Gelegen op het kruispunt aan den weg naar Apeldoorn,
Elspeet, Emst.
Prachtige boschrijke omgeving. Uitgestrekte heide.
Pensionprijs f 2.50 per dag.

Voor het bereiden van een
goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar
„De Ind. Rijsttafel“ door
FR. BLOM, Schrijver van
„Moderne Kookkunst“,
verkrijgbaar bij den Boek-
handel en bij de Uitgeefster
Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 5007

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. interc. 4737 Code 5th Edition A. B. C.

N.V. J. V. VUUREN'S HANDEL-MIJ BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a

DEN HAAG

TELEPHOON

14427

5217

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit
brandstoffen, tegen billijken prijs en
gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

AAN DE LEDEN. Mogen wij op Uwe medewerking
rekenen om het ledental onzer
vereniging te doen toenemen? Als ieder lid slechts een
persoon introduceert, zal onze wekelijksche Mutatiestaat
een sprekende rubriek vormen, die getuigenis aflegt van
daadwerkelijk streven naar verhooging van den bloei
van „Oost en West“.

De uitgaven van levensonderhoud zullen minder worden als de vrachten dalen. Een vlot en snel verkeer geeft besparing van vrachten. Dit vlotte en snelle verkeer is slechts mogelijk op breede, vlakke, sterke en zoo kort mogelijke wegen. Bevordert daarom de verbetering van de wegen. Gij bevordert daarmee de welvaart van het land;

„P. C. W.“ PROPAGANDA-COMITE VOOR WEGENVERBETERING
Prinsengracht 579 Amsterdam - Telefoon 31577 Postgiro 99

ter Engeland's hand rusten. Raffles beantwoordde de berisping door — echter op bevel der Regeering — bliksemsnel Singapore, dat ons toekwam, te bezetten.

De Nederlandsche Regeering werd door deze feiten er toe gebracht, pogingen in het werk te stellen een nieuw tractaat met Engeland te sluiten, ten einde in het vervolg moeilijkheden af te snijden. Onze Londensche gezant, Fagel, was reeds in 1818 uitgenoodigd te onderzoeken hoe de Engelsche Regeering daarover dacht. De conferentiën daarover begonnen eerst in 1820. Conferentiën, waarvan in hoofdzaak het resultaat was, dat Engeland 1°. Padang terugaf; 2°. afzag van de Lampongsche districten; 3°. de handelingen van Raffles afkeurde; 4°. Riouw erkende als Nederlandsch bezit; 5°. onze tractaten met Bandjermassing, Sambas, Pontianak en Mempawa geldig verklaarde; 6°. voor de gemaakte onkosten tijdens zijn beheer over onze koloniën Banka zou bezetten, maar daartegenover Singapore zou ontruimen. Tot eene beslissing kwam men evenwel niet. De conferentiën werden gestaakt van Engelsche zijde. Eerst in Januari 1823 kwam men tot overeenstemming om eene definitieve eindregeling te maken.

Die eindregeling was het tractaat van 17 Maart 1824 — dat in Engelschen en in Nederlandschen tekst verscheen. Een tractaat, dat in hoofdzaak nog de grondslag is van onze verhouding tot Engeland. De hoofdinhoud is die van de conferentiën van 1820. Onze etablissementen in Bengalen, enz. werden aan Groot-Brittannië afgestaan, evenals Malacca. Tevens werd geëischt dat wij den zeeroof tegen zouden gaan. Wat natuurlijk was — maar voor ons in het zoo uitgestrekte eilandrijk hoogst moeilijk was. De Atjeh-oorlog was van die bepaling — 50 jaren later — het gevolg.

Ook bij deze onderhandelingen bleek dat Engeland niet van plan was om zijn belangen uit het oog te verliezen. Het wilde natuurlijk wel wat toegeven, maar duidelijk bleek dat Engeland zich wel bewust was in macht aanzienlijk grooter te zijn dan voormalige „gevreemde“ concurrent. Het hield b.v. nog vast aan vergoeding voor de gedurende zijn beheer gemaakte onkosten: 100.000 pond.

Er waren ook nog andere bepalingen: de afschaffing van den slavenhandel, die reeds in 1814 geëischt werd; de belofte van Engeland om zich niet op Sumatra te vestigen; een voordeelige vaart der Engelschen op onze koloniën; afgestane bezittingen mochten niet aan andere mogendheden worden overgedaan.

Blok merkt naar aanleiding van dit verslag op: „Zoo kwam aan de bezwaren tegenover Engeland en zijn indischen handel een einde, voorloopig tenminste. Dit laatste moet worden gezegd „met het oog op het niet noemen van Borneo, op welks noordelijk deel de Engelschen eenige aanspraak hadden en op de bepalingen over Atjeh, „met welk rijk Engeland in 1819 een verdrag gesloten had.“ (Geschiedenis van het Nederlandsche Volk. 1e druk. Zevonde deel, 1907).

Ziedaar kort en in vogelvlucht eenige mededeelingen over wat er geschied is omtrent onze koloniën. Het spreekt wel van zelf dat van een diepgaande studie geen kwestie kon zijn. Dit was dan ook de bedoeling niet. Die bedoeling was alléén, te herinneren aan wat een eeuw geleden daarentrent voorviel, ten opzichte van de zoo groote belangen voor Engeland en Nederland, ieder voor zich zelf, aan die materie verbonden. Daarbij moeten wij eene opmerking maken, die ook in algemeenen zin geldt. De historicus krijgt slechts onder de oogen de bescheiden, voor zoover die bewaard zijn en de onderzoekingen van anderen. Wat zich werkelijk heeft afgespeeld bij zoo'n gelegenheid, weet niemand en zal niemand ook ooit te weten komen. Slechts zelden lekt uit particuliere correspondenties en aantekeningen daaromtrent iets uit. De onderzoeker, die tevens de wereld kent,

neemt met dien toestand vrede. Hij geeft de wereld de slotsom van hetgeen door de acties van een publiek treur- of blijspel als werkelijkheid is nagelaten — en troost zich met de gedachte dat dan nog beter is, dan niets. In elk geval zijn werk de verdienste, dat de nakomelingen kan leeren, dat wat hij alle de euvelen zij beschouwt, ook eertijds aanwezig was.

En dat het daarom gevaarlijk is te meenen in de Staatskunde ooit met iets anders zal hebben dan met zelfzucht en macht. Ook koloniale historie is daar vol van.

Van Week tot Week.

Dinsdag 10 tot Maandag 16 Augustus.

De benoemde Gouverneur-Generaal. De nieuwe van Nederlandsch-Indië, jhr. mr. A. C. Graeff, die, zooals bekend, twee maanden doorgebracht op Huize Heyenoord te Arnheim den 11en dezer naar Ned.-Indië vertrok, nieuwe landvoogd, die om 9.40 van Arnheim Baden-Baden vertrok, zal zich te Genua aan van het s.s. Grotius inschepen. Aan 't station de familie De Graeff uitgeleide gedaan door schillende Indische autoriteiten. Ook de van Koloniën, dr. J. C. Koningsberger, en vrouw Koningsberger waren op het perron wezig.

De aftredende Gouverneur-Generaal. Naar het „land“ verneemt zal de aftredende gouverneur van Ned.-Indië, mr. D. Fock, zich op 11 tembor inschepen op de Jan Pieterszoon Coen Maatschappij Nederland. In Genua zal hij keeren en intrek nemen in het hotel Miramonte.

Jhr. C. M. E. R. C. von Bose † Te Grindhof in de burg is plotseling overleden Jhr. C. M. E. von Bose, gep. Luit-Kolonel-titular van de leger, geb. te Amboina 5 Nov. 1852. De overlijden was in het bezit van het Eerebetreken voor rijke krijgsbedrijven 1873—1880 Atjeh en in de Orde van Oranje-Nassau.

Voor de slachtoffers der ramp ter Westkust van matra. De vierde verantwoording van welke bij den Kon. Nation. Bond: Het Kruis zijn ingekomen tot en met 12 dezer meldt een bedrag van f 14.356.91½, waartoe totaal stijgt tot f 131.890.

De collecte, welke den 14en door de Hulpafdeeling van het Nederlandsche Rode Kruis gehouden heeft, volgens de eerste raming, opgebracht.

In de voormalige gemeente Loosduinen, tot 's-Gravenhage behoorend, wordt de inzake gehouden op 17 Augustus.

Het verzet in Atjeh, een nieuwe overval. Kotaradja Augustus (Aneta). In het landschap hebben zich wederom 7 verzetlieden aangemeld. Er rest er thans nog één die zich niet heeft gemeld.

Kotaradja, 12 Aug. (Aneta). Bij het innemen belastingen in Teurenbangan op de Westkust Atjeh is het bivak van den kapitein Behrendt kwandwilligen beslopen.

Drie hunner die het bivak waren binnengedrongen, werden neergelegd.

Onzezijds is geneuveld de 1e luitenant M. Molenaar, terwijl drie Inlandsche fuseliers gewond werden.

Officers-examens. Aan den Hoofdcursus hebben volgende leerlingen voldaan voor het Indische officers-examen. Infanterie: de sergeant-leutnant J. C. van Dormolen, M. v. d. Heuvel, G. H. E. A. la Tuparisa, A. L. Nourwens, D. Pesch, Roguas, J. Stunkens, A. C. J. de Thours, Velden, H. A. W. de Vos tot Nederveen, L. N. J. v. d. Wal.

Administratie: de sergeant-leerlingen J. M. C. Koesveld, J. A. de Koster, C. Snel.

De vulkanische uitbarsting op Bali. Blijkens Aneta-telegrammen is de goenoeng Batoer nog niet tot rust gekomen; het jongste bericht

1) De hiervolgende Aneta-telegrammen zijn ontleend aan Roit. Crit.

UITZENDINGEN
HOLL. DINERS EN RIJSTTAFEL
GR. HERTOGINNELAAN 92, TEL. 36347, DEN HAAG
FAM. PENSION
Beleefd aanbevelend, C. H. STAKMAN 15320

Leden van O. en W., eet stee
KLINK'S FIJNE BELEGDE
BROODJES PEKELVLEES
ROASTBEEF
HAM, ENZ.
Aanbevelend, W. F. KLINK,
Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 11
Wordt ook thuis bezorgd.

FIRMA H. MOLIER

BOEKBINDELIJK EN
LINIËRINRICHTING
HOUTMARKT 28-30
S-GRAVENHAGE :: TELEF. 10704

Singaradja, 14 Aug. luidt: Een nieuwe uitbarsting van den Batoer is wederom waar te nemen; de heer Willy Mullens tracht deze te filmen.

Militaire mutaties. Batavia, 13 Aug. (Aneta). De kolonel der artillerie F. G. A. Perelaer is met ingang van 3 September op zijn verzoek eervol uit den dienst ontslagen onder dankbetuiging voor de bezwezen diensten.

Batavia, 13 Aug. (Aneta). De luitenant-kolonel der infanterie W. Lasonder is bevorderd tot kolonel bij dat Wapen.

Soerabaja, 14 Aug. (Aneta). Het „Soer Handelsblad“ meldt, dat de generaal-majoor-titulair der infanterie G. W. Mazee, militair commandant van Atjeh en onderhoorigheden, zijn commando in November a.s. zal neerleggen en dat hij in December per stoomschip Slamet van den Rotterdammer Lloyd zal repatriëren.

Bandoeng, 14 Aug. (Aneta). Luitenant-kolonel der Infanterie, J. A. Roukens, is eervol ontslag verleend uit den militairen dienst.

Hoofd-officieren. Bandoeng, 14 Aug. (Aneta). Er zijn voorstellen ingediend bij de regering om het aantal hoofd-officieren bij de infanterie met 25 te vermeerderen. Ook zal het aantal hoofdofficiers-plaatsen bij het corps administratie worden uitgebreid. (Door vermindering bij de overkomst van het telegram kan het aantal niet worden opgegeven).

Gebrek aan krankzinniggestichten. De Minister van Koloniën heeft op vragen van het Tweede Kamerlid mev. de Vries-Bruins betreffende het onderbrengen van krankzinnigen in politiebureaux in verschillende plaatsen van Nederlandsch-Indië, bij gebrek aan plaats in speciale inrichtingen, geantwoord:

Wegens plaatsgebrek in de doorgangs- of verpleeghuizen voor krankzinnigen en in de krankzinnig-gestichten komt het inderdaad voor, dat krankzinnigen gedurende kortere of langere tijd worden ondergebracht in politiebureaux, soms ook wel in gevangnissen of andere regeringsgebouwen.

In beginsel is het stellig wenschelijk, dat zoodanige onderbrenging alleen geschiedt bij uiterste noodzaak en onder medisch-deskundige leiding. Zoodanig de toestanden thans zijn, doet zich die uiterste noodzaak intusschen meermalen voor en wordt medisch-deskundige leiding in vele gevallen ontbeerd.

Door gestage vergroting van de capaciteit der krankzinnig-gestichten en uitbreiding van het aantal medisch-deskundigen en verplegers wordt er naar gestreefd, de bestaande toestanden zover mogelijk te verbeteren. Het behoort echter wel geen betoog, dat daarmee nog tal van jaren gemeoid zullen zijn.

Zittingsconferentie. In de afgelopen week is onder groote belangstelling de conferentie van den Zittings Studie Raad op het bekende terrein te Lunteren gehouden. Verschillende zendingen hebben er gesproken over den arbeid in Oost- en West-Indië.

OVERZICHT UIT DE INDISCHE BLADEN.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Jaarverslag Javasche Bank, Landbouw.

De bladen (o.a. De Loc. 8 Juli, blz. 6 en Soer. Hbl. Juli, 3de bl. „Nieuwe Getuigenis“) achten het van belang thans de aandacht te vestigen op het pas verschenen Jaarverslag der Javasche Bank. De president van het instituut, hoewel nog slechts korten tijd in Indië, beschikt uiteraard over uitzonderlijke voorlichting; de betekenissen van dit instituut voor Ned.-Indië en de opmerkingen in het jaarverslag dan ook van de aandacht van het publiek, en dit is er van de laatste jaren zeker niet minder op geworden. Op blz. 47 van het jaarverslag leest het Soer. Hbl., in de beschouwing over verdere intensivering van den landbouw, de volgende „zeer juiste opmerkingen“: „Wat Java betreft, zal eene verdere opening van de Inlandsche producten in hoofdzaak langs den weg van intensivering kunnen worden. En ook op dit terrein zijn ongetwijfeld al het eerst na langeren tijd — belangrijke resul-

HEEMSTEDEN LAGE BELASTING.

Wegens vertrek TE KOOP een prima droog HEERENHUIS, onberisp. afgew., overal electr., gas en water. Voor- en achtertuin, 4 gr. kam., serre en 2 balcon, 3 kl. kam., 1 badk. en zolder. Prijs en aanvaarding nader overeen te komen. Te bevr. Woningbureau „VRAAG & AANBOD“ (HENRI KERMER) Nassaustraat 18, HAARLEM. Tel. 13721, na 6 uur Tel. 28139.

taten te verkrijgen. Hier ligt een moeilijk doch ruim arbeidsveld voor de Overheidsbemoeiing. Niet langs den weg van eene Landbouwhoogeschool zullen deze resultaten het best en het spoedigst kunnen verkregen worden. Voor een nuchter en objectief beoordeelbaar staat wel vast, dat aan een dergelijk kostbaar instituut in afzienbaren tijd geenerlei behoefte bestaat. Men begint nu eenmaal bij de stichting van een gebouw niet met het construeeren van een dak, doch met het leggen van de fundamenten. De hier veroordeelde, tegen redelijkheid en gezond verstand indruisende gedragslijn, welke intusschen in Ned.-Indië in het verleden ook in andere gevallen wel gevolgd werd, moge ditmaal achterwege blijven. Het schijnt toch niet twijfelachtig, dat alle middelen, welke voor het landbouwonderwijs beschikbaar kunnen gesteld worden, voorhands geconcentreerd dienen te worden in eenvoudige, op de practijk en op de mentaliteit van den landbouwer gericht onderwijs, in het geven van leiding en het oefenen van aandrang bij de toepassing van hetgeen het elementaire onderwijs heeft gebracht.“ En op blz. 50 en 51: „Grooter gevaar in het hierbedoelde opzicht is wellicht gelegen in de neiging om, zonder voldoende kennis van de werkelijk bestaande toestanden en zonder de te verwachten gevolgen te beseffen en te overzien, Oostersche landen als Nederlandsch-Indië te onderwerpen aan Westersche regelingen, welke al dan niet in internationaal overleg haar grondslag vinden. Hiertegen kan niet genoeg gewaarschuwd worden. Telkens weer blijkt hoe weinig zij, die zich in dergelijke zaken een oordeel meenen te mogen veroorloven, op de hoogte zijn niet slechts van een Oostersche maatschappij en de aldaar heersche mentaliteit, maar ook van de werkelijke verhoudingen en omstandigheden op het terrein, dat zij wenschen te verbeteren.“ Na deze algemeene opmerkingen geeft het verslag hiervan een voorbeeld in het streven tot afschaffing der poenale sanctie.

Het Soer. Hbl. vindt in het hoofdstuk „The British experiment in India“ van het pas verschenen boek: *The Occident and the Orient* een juiste beschouwing over de resultaten van de in Eng. Indië gevoerde onderwijspolitiek: „Looking back now, it is easy to see the weak points of an educational system, too closely and mechanically modeled on our own for such a widely different country as India. In the first place, it was concentrated mainly upon higher education, and began from the top, in the oversanguine belief that education would ultimately filter down from the higher to the lower strata of Indian society, with the result that it tended to widen the gulf between the educated urban classes and the great peasant masses forming three-quarters of the whole population, who remained as they had been, time immemorial absolutely illiterate and sunk in ancient depths of ignorance. Instruction in the various courses, mostly literary, which were held to constitute higher education, was conveyed solely through the medium of English, which in extremely few cases was spoken or even understood in the homes of the students, who were to great extent, as a rule, largely estranged from their families.“ Deze uiteenzetting dekt volkomen de opmerking in het jaarverslag der Javasche Bank en het S. H. vindt er opnieuw een bevestiging in van zijne meening, dat men bij het uitzetten der lijn waarlangs de ontwikkeling van Ned.-Indië moet geschieden, principieele fouten heeft gemaakt. Nu is eene landbouwhoogeschool nog de meest wenschelijke, als hier behoefte is aan hooger onderwijs. Maar wat wij in de allernaaste toekomst dringend noodig zullen hebben, is eene voorlichting van de bulk van dit volk in zoodanigen zin: dat de sawahs een picol of vijf meer padi opbrengen. In de komende jaren zullen miljoenen menden meer om voedsel vragen.

Wij verwijzen naar De Loc. (8 Juli, blz. 8 en 17 „Landbouw in den Volksraad“; 6 Juli, blz. 19 „Bevloeiing, welvaart en cultuur“; blz. 22 „De tentoonstelling te Bondowoso“), Bat. Nwsbl. (7 Juli „Volksraad“ Civiis en „Landbouw op de Jaarbeurs“), Soer. Hbl. (5 Juli, 3de bl. „De jaarmarkt en veetentoonstelling te Blitar“) en De Sumatra Post (13 Juli „Intensivering van den landbouw“).

A. M. S. Rechtshoogeschool. T. H. S.

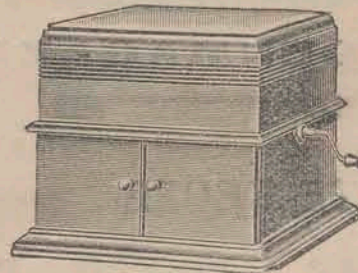
Den 5den Juli had te Solo de officieele, feestelijke openingsplechtigheid plaats van de Oostersche-letterskundig-historische afdeling der A. M. S. Het aantal jongelui (94), dat zich voor deze derde en laatste bovenbouw-afdeling der A. M. S., de eenig. van de drie, die het zuiverst een specifiek-Indische bouwstijl verdraagt, overtrof aller verwachtingen. Voor een deel —

Muziekhandel DAJOS BELA

Badhuisstraat 619 - Tel. 54754 - Fred. Hendriklaan 190
SCHEVENINGEN, S-GRAVENHAGE.

GROOTE VOORRAAD RUIME KEUZE

Columbia,
Odeon,
Musica-
Linström,
Beka-
PLATEN en
MACHINES

Violen
Mandolin.
Banjo's,
Guitaars,
Snaren,
Onderdeel.
Piano Muz.

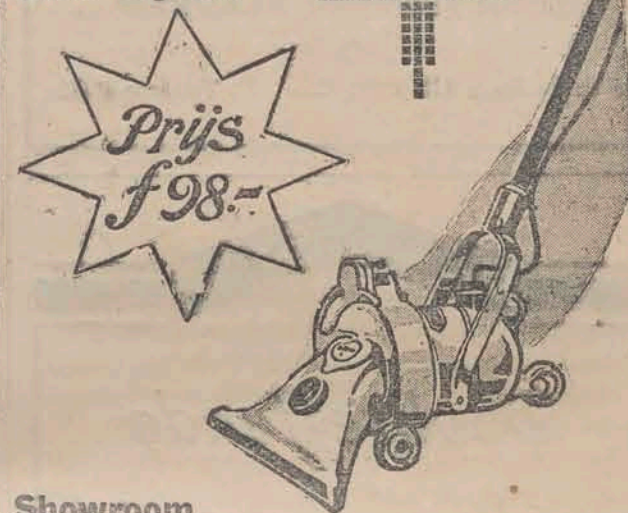
HUURKOOP SYSTEEM

Speciale machines en verzending voor INDIË.
EIGEN REPARATIE-INRICHTING. ZIET ETALAGE.

N.V. „EXIMA“ - AMSTERDAM

DE STOFZUIGER
met de
enorme zuigkracht

ORION

Showroom

AMSTERDAMSCH VEERKADE 8

5231 TELEFOON 13311 - 'S-GRAVENHAGE

Ook op gemakkelijke betalings-voorwaarden verkrijgbaar f 6.40 per maand

RADIO-APPARATEN

Contant en in Huurkoop vanaf f 145.— compleet

E. STEVENS

Electrotechnisch Installatie-Bureau

Copernicusplein 9 Telef. 31009

'S-GRAVENHAGE

GESLOTEN GEHOORKAMER

DAMES-

HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT

Heilgymnastiek - Massage

Diverse methoden van geneeskrachtige baden

Voorkoming en opheffing van obstructie bij de periodieke circulatie

HUIZE „ILEX“ (— bij de —) RIJSWIJK

5197 Spreekuren van 1-2 af volgens afspraak

Directie: HAGE Telefoon RIJSWIJK 156

COR VAN MOORSEL

JAN HENDRIKSTRAAT 9

DEN HAAG — TELEFOON 14953

Is het voordeligste adres voor

BEDDEN
MEUBELN
TAPIJEN

VOOR TAXATIE

van Meubilair, bijvoeging van Goederen, of publieken verkoop van geheele Inboedels, raadplege men den Auctionair: W. DOP, Tel. 34957, DEN HAAG

A. SCHRÖDER & CO.

GROENMARKT 25, 26, 28

'S-GRAVENHAGE

BEDDENMAGAZIJN

5176

GROOTE KEUZE

SERRE-, KINDER- EN SLAAPKAMER-MEUBELN

Gelakt

in alle gewenschte **KLEUREN**

1e en 2e Etage Lift

Telefoon 16173

Doeltreffende
reclame vereischt
groote
publiciteit

ZIJT GIJ ABONNEE ?

van het rijk geïllustreerde en op zwaar
kunstdruk in dubbeltoon-inkt gedrukte
Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraagt dan gratis proef-
nummer aan bij de Administratie
Prijs per jaargang f 20.— te voldoen
in halfjaarlijksche termijnen van f10.—
Jaargang IX (Mei 1924—1925) bevatte
o.a. bijdragen van: Dr. H. P. Berlage,
Prof. T. J. Bezemer, B. P. Bremmer,
Prof. Dr. Karl Döhring, Anne Hallema,
Dr. F. W. T. Hunger, S. Kalf, Prof.
Dr. N. J. Krom, W. O. J. Nieuwen-
kamp, Joh. F. Snelleman, V. I. van de
Wall, Dr. P. Wirz, Dr. Karl With e.a.,
benevens talrijke boekbesprekingen.

DRUKKERIJ TEN HAGEN

NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

Fa. v. ASMA VAN DONGEN

Lood-, Zink- en Sanitaire Werken

TOONKAMER

EDISONSTR. 142, TEL. 33314
DEN HAAG

aldus verklaarde de dir. v. Ond., de heer J. Hardeman, in zijn openingsrede (*De Loc.* 5 Juli, blz. 8 en 20) — is deze groote belangstelling zeker wel toe te schrijven aan de aantrekkelijke vooruitzichten, die het eindgetuigschrift dezer school biedt. De overtuiging der commissie, dat het onderwijs zooals door haar aangegeven aan de strenge eischen zal beantwoorden, welke voor het volgen van het hooger onderwijs worden gesteld, heeft de Regeering tot de hare gemaakt en daarom niet geschroomd aan het bezit van het einddiploma verschillende voorrechten te verbinden. Zoo is reeds vastgesteld, dat dit diploma recht geeft op toelating tot de examens aan de Rechtshoogeschool en (na het afleggen van een aanvullingsexamen) tot die der Technische Hoogeschool te Bandoeng. Verder is de medewerking van den Minister van Koloniën ingeroepen, opdat voor de abiturienten van de AI afdeling de weg zal openstaan tot de examens in de faculteit der letteren en wijsbegeerte, voor zooveel betreft de studie van de Indonesische taal- en letterkunde, alsook tot de examens in de z.g. „Vereenigde Faculteiten” voor het Indisch recht en de Indologische studie, terwijl de mogelijkheid wordt overwogen om hun ook toelating te verlenen tot de examens in de faculteit der rechtsgeleerdheid, eventueel na het afleggen van een aanvullingsexamen in Latijn en ten aanzien van het Staatsexamen dezelfde faciliteiten toe te kennen als aan de bezitters van het einddiploma der vijfjarige H.B.S. zijn verzekerd. De heer Z. Stokvis, inspecteur van het M. O., wees er o.m. op dat door de A. M. S. voor den Inlandschen leerling in het bijzonder de weg tot aan de poorten van het Hooger Onderwijs veel beter gebaand wordt dan door de middelbare scholen op Nederlandsche leest geschoeid. Voor het laatste eindexamen der vier H.B.S.-en met 5-j. c. en der H. H. S. hadden zich opgegeven 269 candidaten; daaronder waren 23 Inlandsche. Het aantal candidaten voor het eindexamen der beide A. M. S.-en was 66 en onder hen waren 41 Inlandsche. Door de opening van de Oostersche-letterkundige afd. der A. M. S. is thans voor den Indischen leerling de gelgenheid geopend om bij gevoel voor eigen taal en cultuur, ook diepere kennis daarvan te verkrijgen; zij zullen daarin onderwezen worden volgens de beproefde Westersche methode.

In het afgelopen eerste jaar waren er aan de Rechtshoogeschool 46 studenten, t.w.: 18 Europeesche, waaronder 2 vrouwelijke, 17 inheemsche, waaronder 3 vrouwelijke, en 11 Chineesche. Tot dusver werden 57 examens afgenomen; 34 candidaten slaagden. Het burgerlijk recht, het strafrecht en de sociologie werden op het leerplan gebracht; een cursus in moderne talen werd geschapen voor studenten, die daaraan behoefte gevoelen. Het Latijn kan niet dan met moeite worden gemist, en middelen zullen getroffen moeten worden om het gevaar af te wenden, dat de privaatrechterlijke studie wordt gemeden door hen, die de studie van het Latijn hebben gemist. De studie bleek veel grooter moeilijkheden te geven dan aanvankelijk door velen was vermoed; dit geeft geen reden tot verandering voor wie weet, dat velen gedachten over universitaire studie hadden, die met de werkelijkheid niet in overeenstemming waren. Prof. Van Kan waarschuwt er voor allen, die de studie niet volbrachten, als mislukkelingen te beschouwen. Gerekend is op in de maatschappij brengen van hen, die eenig examen hadden afgelegd; benoembaarheid tot verschillende betrekkingen is voor hen opengesteld, wat mogelijk is zonder persoonlijke belangen of het karakter van de studie te schaden. Plannen voor vestiging van bijzondere opleidingen zijn in overweging, o.a. met Marine en Financiën. De deuren van de Hoogeschool worden wijd opengesteld voor allen, mits van voldoende ontwikkeling, die drang naar studie gevoelen. (*De Loc.* 9 Juli, blz. 31).

Bij gelegenheid van het zesjarig bestaan van de Technische Hoogeschool te Bandoeng hield de voorzitter der Faculteit, prof. Clay, een rede. Hij verheugde zich over het feit, dat aan 19 van de 22 candidaten, die eindexamen deden, het diploma van civiel-ingenieur kon worden uitgereikt. Onder hen zijn drie Javanen. De vraag naar ingenieurs is tengevolge van den verbeterden economischen toestand veel grooter, zoodat gemakkelijk voor alle afgestudeerden een plaats te vinden zal zijn. Hij ging daarop na welke de oorzaken waren, dat het aantal nieuwe studenten niet zoo groot is als vroeger, waarna hij erop wees, dat de toestand dermate veranderd is, dat studie aan deze Hoogeschool

OPTICIEN - C. A. VAN MONSJO

VALKENBOSCHPLEIN 19 - TEL. 32167 - DEN HAAG

I BESCHERMT UW OOGEN MET ZEISS-PUNKTALGLAZEN

goede vooruitzichten voor plaatsing aanbiedt. Prof. H. C. P. de Vos hield daarna een rede over bevolking, welvaart en cultuur. (*De Loc.* 5 Juli, blz. 13 en 14)

Het Bofors-geschut op Java. Defensie.

Naar het A. I. D. de Pr. Bode vernam, zijn te djong Priok aangevoerd 29 stukken geschut, afkomstig van de Boforsfabriek in Zweden, bestemd voor de Artillerie van het Indische leger. Een stuk wordt nagezonden. Op deze modernisering is 27 jaren gewacht. Het zal voor den inspecteur der Artillerie, gen.-maj. W. A. Blits, een genoegdoening zijn te weten dat zijn wapen thans in het bezit is van dit materiaal, hetwelk hij nog enkele maanden voor zijn peering in dienst kan zien stellen.

De Defensie van Ned-Indië had wederom de dacht van den Volksraad (*De Loc.* 6 Juli, blz. 19, 33). De heer Van der Weyden, gen.-maj. b.d., heeft de denkbeelden-Boerstra aan, die nergens best hebben gevonden en wijst op de noodzakelijkheid van samenwerking van vloot en leger bij de defensie van Indië. Hoe men in Holland de defensie van Indië bespreken, zonder dat een defensieplan voor Indië staat, begrijpt spreker niet. Hij hoopt, dat onder invloed van den nieuwen landvoogd het vraagstuk oplossing zal worden gebracht en dringt aan opheffing van de bezuiniging voor het leger en financiën weer beter zijn. Van modernisering het leger is niets te bemerken; tal van verweeringen ontbreken en hij wenscht, dat verdere begroeven hierin zullen voorzien.

De nieuwe Opium-politiek.

Uit een résumé van de verklaring door den Van Welsum in de opium-commissie van den Volksraad (*Java-Bode*, 7 en 8 Juli), blijkt de Regeering vooruit is gelopen op de meening van den Volksraad (motie-Schmutzer). Deze correspondentie gedateerd Genève, 3 Juni en daaruit blijkt dus, dat den aanvang van de vorige maand de nieuwe opiumpolitiek door onze Regeering, internationaal is kondigd. (Zie ook *Deli Crt.* 12 Juli „Overeenkomsten het gebruik van bereid opium”).

Uit den Volksraad.

Over de vercoekingsproeven der Indische Kolonies de Reg.-gem., de heer Hovijn, gaf nadere inlichting (*Bat. Nwsbl.* 8 Juli, 1ste bl.). De ijzererts in Celebes, zullen, nu van de hoogovenplannen is afgezien, loopig gereserveerd gehouden worden. In olie wordt gunstig geoordeeld over Boenjoe als olieland. Zoowel door nader geologisch terrein-onderzoek door de uitkomsten der inmiddels aangevangen boringen, is echter de meening omtrent de idee der Boenjoe- en Tarakanlagen onjuist gebleken. Dit niet aantreffen van olie in de tot dusver door de lagenerie te wijten zou zijn aan ondeskundige toering der boringen, is een vergissing. De besteden steken niet ongunstig af bij die van proefboringen door particulieren elders in den archipel onder ongunstige omstandigheden ondernomen.

De ijkkordonnantie is te bezwaren voor kleine koopers op de pasars. De Regent van Bandoeng wenscht de ordonnantie zoo aan te vullen, dat daarvoor opgelegde verplichtingen niet zullen te voor verkoopers, die met niet meer waren te komen dan één persoon kan dragen; de door te gebruiken inhoudsmaten of schepkommen mogen niet overeenkomen met de voorgeschreven maten. Door de Regeering is eenige tegemoetkoming toegezegd. (*Bat. Nwsbl.* 7 en 8 Juli „Hoe men kweekt”; 12 Juli, 2de bl. „Volksraad”; 13 Juli).

Bij tramaanleg in Celebes mag van eigenlijken nierslijnen niet gesproken worden, omdat het hieren betreft, die reeds op een vrij hoogen trap van ontwikkeling staan. Voor streken als de Minahassa Zuid-Celebes dient te worden nagegaan, of de van een spoor- of tramlijn de ontwikkeling der zal versnellen. En wel zoodanig, dat de financiers, welke het Land zich heeft te getroosten, de rente van het kapitaal wordt opgebracht, in verhouding blijven tot de te bereiken resultaten gebeurd, maar zoowel voor de Minahassa als voor Celebes heeft het ter zake ingesteld onderzoek punt een ongunstigen uitslag gegeven. Ernstig hier initiatief inzake tramaanleg in de Minahassa zooveel mogelijk door de Regeering gesteund (*B. N.* 9/7, 2de bl.).

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer getast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messen zijn onnodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijs.

Het Ideaal voor de Tropen FONDERIE'S STAALWARENHAND

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag
Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijg

KULK & KRAMER COPIÉER-INRICHTING
 REPARATIE-INRICHTING
 Kantoormachines en Meubelen
 PAPESTR. 1b. TEL. 11701
DEN HAAG 5108
 Remington Portable, Corona, Erika, Senta
 Verzendings naar Indië onder garantie.

A. LOTGERING
 Tandarts
 Suezkade 72 - Den Haag - Tel. 32305
 Spreekuren: 8.30-9 v.m. 5211
 1.30-3 namidd., 7-8 namidd. (behalve Zaterdag)

NIJMEGEN
 Effecten Coupons
 Verschaffen alle reisbiljetten voor het buitenland
 Assurantiën Brandkluis
 Effecten- en Wisselbank Bouvy
 Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

De voorwaardelijke veroordeeling in Ned.-Indië en de praktijk.
II (Slot).

De Wetgever heeft aan den Rechter de toepassing van de voorwaardelijke veroordeeling overgelaten in de zaken van misdrijf, waarop geen hogere straf dan van 1 jaar is gesteld, doch dat is in de praktijk geene gemakkelijke beslissing, waar artikel 14 van de Regeling terzake bepaaldelijk voorschrijft, dat zij niet lichtvaardig mag worden uitgesproken en de Rechter overtuigd moet zijn dat de veroordeelde gedurende zijn straftijd, zich behoorlijk zal gedragen.

Hier heeft de rechter dus in de toekomst te zien en wordt hem eene buitengewone gave toegekend.

De instelling van de voorwaardelijke veroordeeling is door de Regeering ingegeven door het gevoel van humaniteit, ten einde op die wijze het volk gelegenheid te geven zich behoorlijk te gedragen.

De heer T. heeft in de „Perniagaan” van 23 December 1925 die instelling zoo uitvoerig behandeld, dat zij zeer leerzaam is geweest voor de lezers van dat nieuwblad en ook voor den schrijver.

Het is niet dat de schrijver geen vertrouwen heeft in den rechter, doch waar in den tegenwoordigen tijd de „politiek” zoo op den voorgrond treedt, daar twijfelt hij, of de voorwaardelijke veroordeeling in de praktijk wel tot haar recht zal komen.

De rechter moet zich natuurlijk op het standpunt der Regeering stellen, omdat, als hij dit niet deed, van de Regeeringshumaniteit voor het volk niet veel zou overblijven.

Bij de keuze van rechters is het, in verband daarmee, hoogst noodzakelijk er voor te waken, dat deze zich onthouden van inmenging in de politiek of zich in verbinding stellen met politieke vereenigingen, ook al zijn die op de hand van de Regeering.

Algemeen is wel de overtuiging gevestigd, dat het niet goed is veroordeelden wegens geringe vergrijpen op te sluiten bij de beroepsmisdadigers.

Men maakt door vermenging deze laatsten niet beter dan de eerstgenoemden worden slechter.

Het is dan ook goed, zegt de heer T., dat in iedere gevangenis de tot geringe straffen veroordeelden geïsoleerd worden gehouden van het slechte volk.

De schrijver van het artikel gaat hiermede volkomen overeen, doch wijst er op, dat de heer T. de groote gevangnissen in de groote steden op het oog heeft, waaraan de Regeering veel ten koste moet leggen.

Toch is er zijns inziens wel iets ten deze te doen.

Zoals bekend is, bestaat er nagenoeg in ieder district op Java een opsluitlokaal, waaraan men den naam geeft van districtsgevangenis en waarin de wedono beklaagden, gedurende 3 x 24 uren, in hechtenis kan worden gehouden.

Behalve deze personen, zijn er niet weinig lieden, die, wegens overtredingen, met lichte straffen zijn gevangenen, zoodat de doortrekkende gevangenen, wien door de rechtbanken zwaardere straffen zijn opgelegd en die naar de hoofdplaatsen moeten worden opgezonden.

De districtsveroordeelden hebben dus alle gelegenheid om de misdadigers te ontmoeten, hen over alles te spreken en tevens te leeren, hetgeen niet altijd goed is.

Door de districtsgevangnissen bepaaldelijk te bestemmen voor de districtveroordeelden en daarin ook de voorwaardelijk veroordeelden op te nemen, zou het gemelde bezwaar wellicht zijn te ondervangen en voorkomen worden, dat de nog niet bedorven zielen onder slechte invloeden geraken.

Waar de voorwaardelijke veroordeeling toegepast wordt bij straffen van 1 dag tot 1 jaar, daar vraagt de schrijver of die milde bepaling ook geldt voor straf-ten op dagelijkse kleine overtredingen, als bijv. het zich bevinden van een kleinhandelaar op een verboden gedeelte van den openbaren weg, of van een rijder, die zich zonder lantaarn op den openbaren weg beweegt, enz.

Wie die maatregel van de voorwaardelijke veroordeeling in de toekomst zal werken, kan alleen de praktijk leeren.

Intusschen blijft de schrijver erkentelijk en dankbaar voor het in het leven roepen van de voorschriften ten deze.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Het eerste Chineesch Onderwijs-Congres te Djocjarta.
III (Slot).

De heer Ko Bo Tjoan van Toeloeng Agoeng wees op het feit, dat de kracht van het onderwijs gelegen moet zijn in de opwekking van het gevoel van liefde voor land en volk en dat op dien grond goed onderwijs hoogst noodzakelijk is.

Hadden de studenten te Shanghai geen geletterde opvoeding in eigen land genoten, dan zou nooit de geest in hen zijn gevaren en zij in staat zijn geweest hunne werkdadige actie te ontplooiën, welke de aandacht van de geheele wereld heeft getrokken.

De heer The Po Loen van Bondowoso sprak in de Chineesche taal, aangezien hij het gevoel in zich omdeeg, dat vele aanwezigen de kennis daarvan best konden gebruiken.

Hij toonde het nut aan, dat de Chineesche scholen reeds hebben gesticht.

Namens de Djocjasche Chineesche samenleving sprak de heer Tjie Tjeng Tjhiang, die het congres had ingeleid.

Er zijn verschillende soorten van onderwijs, zoo zeide hij, n.l. voor slaven, voor het volk en voor de lieden van maatschappelijke stand, doch hun onderwijs in Ned.-Indië moest zoodanig gekozen worden, dat het in overeenstemming is met het bestaan en de behoeften, zooals die thans zijn.

Eerst dan zou het onderwijs goede vruchten dragen. De goede arbeid, door de Chineesche scholen tot stand gebracht, leverde het beste bewijs op, dat deze instellingen goed waren.

Geleidelijk neemt het aanzien van den Chineeschen stam toe tengevolge van de leiding op de Chineesche scholen.

Schreven de Europeanen vroeger in het adres op een brief „aan den Chinees N.N.”, thans is reeds van Regeeringswege bevolen den Chineeschen ambtenaren den titel te geven van „den heer N.N.”

Het vroegere moeilijke passenstelsel voor de Chinezen, die geen ruimte hadden voor beweging, werd vrijwillig door de Regeering opgeheven.

Beide wijzigingen waren toch het resultaat van het genoten onderwijs op de Chineesche scholen?

Een groot bezwaar was evenwel, dat op de meeste diers scholen het onderwijs slechts ten halve ten goede kwam aan de leerlingen.

Dit feit is wel bekend, doch wat was dan de reden, dat men daarin geen verandering bracht, vroeg de spreker?

Hij wekte het gehoor op deze aangelegenheid ernstig te onderzoeken en zuivere toestanden in het leven te roepen.

Ten slotte betrad de heer Kwee Tek Hoaj het podium, die den aanwezigen mededeelde, dat al hetgeen gesproken was ernstig zou worden overwogen en dat door gezamenlijk overleg zeker gunstige resultaten voor het Chineesche onderwijs zouden worden verkregen.

Te 1.45 's nachts werd het congres door den heer Tjie Tjeng Tjhiang gesloten.

Vrouwelijke werkneemsters.

Volgens mededeeling, voorkomende in de „Perniagaan” van 2 Januari 1926, werken een groot aantal vrouwen in de sigarettenfabriek B. A. T., waar zij hoofdzakelijk zijn belast met de verpakking.

Aan het hoofd van de groep staat een vrouwelijke mandoer, die er streng voor heeft te waken, dat het mannelijk element zich niet met het vrouwelijk element verstaat.

De mannelijke employe's hebben in dien zin instructies ontvangen.

Het beheer der fabriek geeft aan den arbeid van vrouwen de voorkeur, niet alleen omdat hij goedkoper, doch ook beter is dan die van de mannen.

Ouden van dagen heeft men voor het rollen en verpakken van sigaretten minder gaarne dan jeugdige werkkrachten, die voor lager loon willen werken.

De vrouwen op deze fabriek zien er veel beter gekleed uit dan de sexegenooten in andere bedrijven.

Dit valt natuurlijk wel op, doch zindelijke kleedij wordt, zegt men, door het beheer der fabriek verlangd, hoewel enkele vrouwen ook wel uit zich zelf daartoe zijn geneigd.

Dat buitenstaanders bij het uitgaan der fabriek gaarne eens komen kijken, spreekt van zelf.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
 Oude Varkensmarkt 41-53 Telefoon 1865
 Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
 Zaterdags na 12 uur gesloten
 Directeur A. VAN BOXTEL
 Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te
 AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h
 DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34
 ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b
 Telefoon van 9-12 10733
 ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

X. X. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten

Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

MANGELS-WRINGERS
 TAFELMANGELS
 GORDIJNSPANNERS

G. F. A. DRIESSEN
 LANGE HEZELSTRAAT 54
 BROERSTRAAT 19 naast de kerk
 NIJMEGEN 5219
 Het beste adres voor alle Huis-houdelijke artikelen en IJzerwaren

J. VAN BUUREN
 APOTHEKER
 KANAALWEG 53 :: SCHEVENINGEN
 TELEFOON 50105

Goed Adverteeren beteekent
 grootere omzet;
 dus meer winst

ZOO JUIST. VERSCHEEN:

SARITI

het Meisje uit den Kraton,
door M. v. d. HILST.

Prijs in omslag f 2.25
In prachtband f 2.90

Een boeiende roman uit Ned. Oost-Indië. Het beschrijft het eigenaardige leven in de Kratons, de woningen der Javaansche Vorsten en teekent het groote verschil tusschen de Oostersche en Westersche mentaliteit.

Bestellingen te richten tot de
UITGEVERS-MIJ. BOSCH
Cantonlaan 19, BAARN.

IN DECEMBER DEZES JAARS ZAL VERSCHIJNEN ART, RELIGION AND CLOTHES

a Collection of Essays by
HERBERT ANTCLIFFE

CONTENTS

Foreword	12. Monsieur Massenet.
1. Art, Religion and Clothes.	13. Händel and Brahms: A Comparison.
2. Religion and Aesthetics.	14. The Significance of Scriabin.
3. Austerity and Beauty.	15. Space and Spacing in Music.
4. Limitations and Art.	16. National Flavour in Music
5. Art and the Holidays.	17. The Imperial Spirit in Music.
6. Music and Manners.	18. More about History and Music.
7. Two Views of Opera.	19. The Necessity of Music in War-Time.
8. Impulse in Composition and Interpretation.	20. J. S. Bach and Emotion
9. Schumann: A German Event.	
10. Robert Schumann: An Anniversary Estimate.	
11. The Real Liszt.	

Dit boek, gedrukt op goed papier en keurig gebonden zal slechts bij teekening uitgegeven worden.
Men gelieve zoo spoedig mogelijk inschrijvingen te zenden aan de Administratie van het „Koloniaal Weekblad“, Nobelstraat 20, Den Haag.
De prijs zal zijn f 4.50.

Crematie Driehuis

Men vrage prijsopgave en condities bij de

Onderlinge Begravenisvereeniging

Dir. Gebr. J. P. en E. H. TASSERON
's-Gravenhage - van Diemenstraat 6
Tel. M. 4746, Rijswijk 426.

Aanbevolen door leden der Vereeniging voor Facultatieve Lijkverbranding in Nederland. Het vervoer geschiedt geheel in een daarvoor speciaal ingerichte **ROUW-AUTO**.

Volharding voert tot doel
Adverteer voortdurend

INSTITUUT VOOR MAGNETISME EN MASSAGE HOOGTEZON EN DIATHERMIE

W. F. WAGHTO, ARTS
5230
Gevestigd v. GALENSTRAAT 70, b/h PR. HENDRIKPL.
Spreekuren: 8.30-10 uur voormiddag, 1.30-3 uur namiddag 7-8 uur 's avonds. Spreekuur Oogarts: Zaterdagmiddag van 3.30-4.30 uur. Magnetiseurs-Masseurs: H. C. ORIF VAN AMSTEL, W. P. MANNIE.

Doch ook mannelijke arbeiders in de fabriek zijn wel eens nieuwsgierig.
Een hunner maakte van zijn haar een vrouwelijke kondé, wist zich als vrouw voor te doen, doch werd, toen hij gesnapt was, onmiddellijk uit den dienst ontslagen.
Gehuwde vrouwen, die niet met hunne mannen overweg kunnen, lokken al spoedig een vonnis tot echtscheiding uit, omdat zij liever bij de B. A. T. gaan werken.
Het beheer der fabriek geeft zich veel moeite om de goede zeden te handhaven.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Gedenkboek Ned.-Indische Schaakbond.

Tot voor betrekkelijk korten tijd geleden werd er in ons Oost-Indië weinig of geen schaak gespeeld. Hier en daar woonde er een liefhebber van het spel, die moeite deed om in aanraking te komen met gelijkgezinden en daar soms wel, soms niet, doch meestal ten koste van veel moeite en tijd in slaagde.
In het voor ons liggend gedenkboek van den Nederlandsch-Indischen Schaakbond, aangaande de eerste tien jaren van zijn bestaan, van April 1915 tot April 1926, dat eerst nu verscheen, worden die tijden in de gedachten teruggeroepen en vergeleken bij den huidige toestand. Van daar, waar weinig Europeanen woonden en onder welke zich geen schaakspelers bevonden, moest men, om een partner te vinden, veelal uren lang reizen om er een te vinden.

Zondagen, de somtijds krap toegemeten vrije tijd, de nachten werden aan het reizen voor 't schaken opgeofferd. Een schaakleven, zooals men dit in vele Westersche landen kent, bestond er niet. Schaakrubrieken in dag- of weekbladen kwamen sporadisch, zeer sporadisch voor en bestonden niet, als een door de omstandigheden geboden noodzakelijkheid, doch bij de gratie van uitgever, directeur of hoofdredacteur van het blad en dan nog alleen als deze zelf ook schaakliefhebber was.

Deze toestand heeft tientallen van jaren bestaan. Die vroeger naar Indië ging en in Nederland in de schakerswereld vertoefde, vond er zijn schakersgraf, tenzij hij beschikte over een onverwoesbaar enthousiasme en een niet minder groote energie, tot volharding in het goede. En dit duurde totdat in 1915 veertien schaakspelers te Jogjakarta bijeenkwamen en er den Nederlandsch-Indischen Schaakbond oprichtten. Bij de verschijning van de eerste aflevering van het orgaan van den bond was het aantal leden reeds gegroeid tot 55, thans, na 15 jaar, mag de jubilaris zich verheugen te zijn samengesteld uit 250 persoonlijke leden en 500 clubleden.

Op nagenoeg alle plaatsen van eenige beteekenis vindt men thans in Indië schaakclubs. Er worden wedstrijden gehouden, die, in aanmerking genomen de afstandsbezwaren, goed bezocht zijn en het bondsorgaan is bereids uitgedijd tot een maandelijks omstreeks 50 bladzijden tellend geschrift.

De Nederlandsch-Indische Schaakbond kan met voldoening op zijn werk terug zien. Hij heeft de kinderziekten achter den rug en nu, als tienjarige, stevige knaap een goede toekomst voor zich.

In het gedenkboek, ons toegezonden door den heer H. Meijer, Zandvoortsche weg 25 te Aerdenhout, wordt veel van het Indische schaakleven verteld. De inhoudsopgave toont dit. Behalve de geschiedenis van 23 der voornaamste schaakclubs, opstellen over het spel bij Soendaneezen, Batakkers, op Moena en Boeton, op Zuid- en Oost-Borneo en op de Key-eilanden.

(Ontleend aan een meer uitvoerige bespreking in de „N. Rott. Crt.“)

Vrijzinnige Zending in Indië.

De Indische Commissie van den Nederl. Protestantenbond gaat een poging doen, om, wat men zou kunnen noemen, vrijzinnigen zendingsarbeid in Indië te gaan ondernemen.

Zij gaf daartoe, volgens het „Vaderland“, een brochure uit, getiteld: „Steekt af naar de diepte“, waarin een artikel is opgenomen door M. Joustra, archivaris van het Bataksche Instituut en oud-zendingeling in Deli, in de Hervorming gepubliceerd.

De heer Joustra wil, dat wat Dr. Adriani, Dr. H. van der Veen, S. J. Esser en Dr. Kraemer hebben gedaan, van vrijzinnige zijde zal worden nagevolgd.

„Het is allen, die op de een of andere wijze in nauwere aanraking komen met de inlandsche wereld in

P. VAN DEN BERGE

Bankastraat 41 Tel. 15587 's-Gravenhage

Gas, Water, Electriciteit, Baden, Geysers, Haarden, Gaskachels, Tuin- en Gaslangen, Lood- en Zinkwerker.

Groote Reparatie-Inrichting

onzen O. I. archipel bekend, dat ook daar, vooral sinds den oorlog tusschen Rusland en Japan, de geestesstand geheel gewijzigd is. De inlandsche volken en name de Mohammedaansche zijn uit hun apathic waakt. Allerlei vragen op maatschappelijk, staatkundig, wetenschappelijk of godsdienstig gebied, die hen vroeger vrijwel of geheel onverschillig lieten, hebben thans hunne levendige belangstelling. Zij gevoelen meer meer hunne persoonlijkheid en daardoor ook den drang naar zelfstandigheid. In breede, zich steeds meer breidende, kringen openbaart zich een dorst naar kennis en ontwikkeling. Wordt vroeger zonder merkbaar tegenzin de leiding der Europeanen aanvaard, thans wenschen zij meer en meer zelfstandig hun levenswijze te kiezen. Het is dan ook niet overdreven te beweren dat het in de inlandsche wereld gist en woelt.

„Betreuren mogen wij dit verschijnsel niet; integendeel. Toch mogen wij onze oogen niet sluiten voor daaraan verbonden gevaren. Met die gevaren bedoel ik niet die, welke wellicht onze belangen als koloniemogendheid bedreigen, maar in de allereerste plaats die gevaren, waaraan de inlandsche maatschappij zelf blootstaat. Het is begrijpelijk, dat een zich openbaar enthousiasme botst tegen bestaande toestanden en ook zonder oordeel des onderscheids den steun en leiding aanvaardt van allen, die om welke redenen ook zich eveneens daartegen verzetten.

„Evenmin is het wonder . . . dat jonge mannen, gegrepen door de alles beheerschende begeerte om een in hun oogen hooger staande cultuur eigen te maken, zich losmaken van hun vroegere cultuur zedelijke begrippen, en zich ten slotte met een wellicht groote dosis kennis geheel onbevredigd gevoelen, zeker gaande op zedelijk en godsdienstig terrein.

„Ook is het een vanzelfsprekend iets, dat zij die meerdere ontwikkeling hebben weten eigen te maken, behoefde hebben aan lectuur en al te licht maar te lezen wat hun aangeboden wordt.

„Maar ook is het verklaarbaar, dat, waar de toestanden op geestelijk gebied zich zoo snel ontwikkelen, zoo voortdurend zich wijzigen, zij, die als zendingel onderwijzer of op andere wijze in geestelijk contact met den inlander komen, voor vele raadselen komen staan . . . omdat zij den geestelijken ondergrond voldoende kennen.

„Het besef, dat zich een geestelijke ontwikkeling was te voltrekken, waarvan de diepte bezwaarlijk worden gepeild, en dat er allerlei geestelijke factoren werkzaam waren waarvan de beteekenis slechts matiglijk kon worden verstaan, liet reeds een tiental jaren geleden vooral uit de kringen van zendingsarbeid stemmen opgaan, befoogende, dat er behoefte bestond aan iemand, die door zijn wetenschappelijke vorming door zijn persoonlijkheid in staat was studie te maken van hetgeen thans op geestelijk gebied onder de Javanen voorvalt. Dit zou iemand moeten zijn, die een grondige studie gemaakt had zoowel van de oostervanische (Hindoese) als van de huidige Javaansche cultuur. Deze zoude dan voorlichting kunnen geven omtrent de geestelijke stroomingen onder de Javanen maar ook omtrent lectuur, waaraan bij hen behoefte bestaat . . .”

Om dit werk te kunnen beginnen wil nu de Indische Commissie een f60.000 bijeenbrengen en het roep daarvoor de medewerking der vrijzinnigen in.

Zeker een plan, dat niet alleen overweging, maar ook krachtigen steun verdient.

De Indische Mercur.

No. 32 (11 Aug.) Overzichten van den Volksraad. Eerste gewone zitting 1926, door H. Ch. G. J. van Mandere. — De Japanse kamfer-productie. — Overzicht van de productenmarkt op Java en Madoera durende het eerste kwartaal over 1926. — Kultuurrichten. — Kleine mededeelingen. (Het jubileum de Billiton Maatschappij). — Financieele berichten verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut geeft recente literatuur over cacao, kina, koffie, suiker, tabak, thee.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van jaarg. 11 No. 1 (3 Juli). Het nieuwe Theeproefstation (met ill.) — De veldtuin. Een bezoek aan Modjo Gendang. — Economische vershijnselen in een paar Rubbergewesten, door M. Smits (ontleend aan Econ. Stat. Berichten). — Rubbervervalsching, een ernstig kwaad. — Assistentenruiling, pensioenregeling, arbeidscontract en Zonding rust in den Volksraad. — Nogmaals Zuid-Garoet.

De Tropische Natuur.

De Juli-afl. bevat een uitvoerig, geïllustreerd overzicht

DENKT
U wel aan ons blad voor
Uw reclame?

GARAGE JANSEN
WASSENAAR TELEFOON KIEVIET 562
 RIJKSSTRAATWEG 135 nabij Viaduct. 5003

BENZINE LAADSTATION 3 POMPEN

van Dr. F. Kopstein over de schorpioenen van Java. — De heer O. Horst geeft een (eveneens geïllustreerde) bijdrage over Varanus komodoensis, een soort reuzehagedis, welke alleen schijnt voor te komen op Flores en eenige nabijgelegen eilanden. De schr. meent dat voor uitroeiing van dit merkwaardige dier gewaakt moet worden, al richt het onder het wild veel schade aan. Een door schr. geschoten exemplaar mat van kop tot staartende „slechts“ 2 Meter; bij het villen bleek het dier pas een hert te hebben verstonen. — Ten slotte een artikel van Dr. v. d. Meer Mohr over het voorkomen van Homonoia riparia Lour. (tropische wilg) in Deli (met afb.)

De Bestuurs-gids.

Behalve een artikel gewijd aan het 25-jarig dienstjubileum van den regent van Batavia en zijn 8-jarig lidmaatschap van den Volksraad, bevat het Juni-Nr. een artikel van R. A. A. Soejono over de opleiding van den hooger Inlandschen bestuursambtenaar, voorts de verschillende Volksraadverslagen, benevens den korten inhoud der laatstverschene staatsbladen.

Suriname's herstel.

Het Nr. van 11 Aug. van De Vrijheid brengt het slot van een artikel van Joh. J. B(elfinfante), geschreven naar aanleiding van het rekest en de nota van den Ondernemersraad voor Suriname aan den Minister van Koloniën (waarop in de rubriek Suriname van het Kol. Weekbl. reeds de aandacht is gevestigd). De schr. besluit: Nog zelden is zulk een fel licht geworpen op de tekortkomingen van het Surinaamsche beleid als in deze nota. Thans wordt een veilige weg gewezen om Suriname op te heffen uit zijn diep verval. Zonder dwalen dient deze weg te worden ingeslagen. Er is periculum in mora!

Intern. Archiv für Ethnographie.

Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis vervolgt in Nr. 3-4 van Band XXVII zijne studie over „das höchste Wesen im Heidentum“. Schr. behandelt thans „die Kubu (von Sumatra) und ihr Glauben“. — De rubriek boekbesprekingen bevat o.a.: Publicaties van den Oudheidkundigen Dienst in Ned-Indië, deel I, door Prof. Dr. N. J. Krom. — W. Kaudern. I Celebes obyger, door Dr. H. Junybol. — O. Becari. Nuova Guinea, Selebes e Molucche, door Id. — P. Wirz. Die Marind-Anim von Nord-Süd-Neu-Guinea, door Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis.

De Indische Verlofganger.

Het Nr. van 13 Aug. bevat een artikel van den heer Oudschans Dentz, naar aanleiding van het tienjarig bestaan der petroleumijverheid op Curaçao. — Verder o.m. eene beschouwing van P. B. met als uitgangspunt J. A. Loebér's nieuw werk over de batik-kunst in Ned-Indië.

Vakblad voor Biologen.

In de Aug. af. schrijft Dr. K. W. Dammerman over Biologen in Indië. Schr. bespreekt het aantal plaatsen in Indië, door biologen bezet en wijst er op dat bij voldoende aanbod men er op zal kunnen rekenen dat in de toekomst gemiddeld per jaar 7 Nederlandsche biologen in Indië plaatsing kunnen vinden, hetzij bij de professiën, hetzij bij het departement van landbouw en bij het onderwijs.

Jaarboek Mijnbouwkundige Vereeniging.

Bij J. Waltman te Delft is verschenen het Jaarboek van de Mijnbouwkundige Vereeniging te Delft, 1926. Het bevat o.a. necrologiën van Prof. ir. J. de Koning Knijff en Prof. ir. R. W. van der Veen (die beiden Oost-Indië eene werking hadden), benevens den inhoud van de volgende voordrachten: Economische en technische vraagstukken op het gebied van den mijnbouw in Ned-Indië, door ir. E. Middelberg; en „Het spoelend verzet van Bangka“, door ir. G. J. Geursen.

Indragiri, land der toekomst.

Volgens de Nwe Rott. Ct. is in het weekblad „Deli woord en Beeld“, uitgegeven door de „Deli Ct.“, een artikel verschenen van de hand van den resident, den heer V. Obdeijn, over de afdeeling Indragiri, het op den vasten wal van Sumatra gelegen deel van Riouw, dat zich geografisch en ethnografisch geheel bij de Oostkust aansluit en dat in de toekomst zeker een deel van het nieuwe Gouvernement Oost-Sumatra zal uitmaken. Het zwaartepunt van de Oostkust is, naar men weet, bezig zich snel naar het Zuiden te verplaatsen, met het

WASCH-, STRIJK- EN GLANSINRICHTING
J. M. VAN DEN BERG
 TASMANSTRAAT 15 - 's-GRAVENHAGE 5277

SPECIAAL ADRES VOOR INDISCHE FAMILIES

natuurlijke gevolg, dat ook de afdeeling Bengkalis en Indragiri daarvan zullen profiteeren.

De schrijver zet uiteen, dat reeds nu Indragiri niet zoo achterlijk is als menigeen in het Noorden van Sumatra wel zal denken. De rubber-„boom“ heeft ook in Indragiri zijn invloed doen gevoelen en de schrijver is van meening, dat deze zelfs een belangrijke wijziging moet brengen in de bestaande, veelbesproken wegenplannen. De schrijver schetst den vooruitgang van deze streek in de laatste jaren, waarvan inderdaad menigeen niet voldoende op de hoogte zal zijn. Van de Koeantan-districten constateert schr. dat deze in een periode van 20 jaar onder het Nederlandsche gezag en onder leiding der Ned. Ind. bestuursambtenaren uitgroeiden van een geïsoleerd gebied, waar onrecht en vexatie tierden, tot economische ontwikkeling. De „Deli Ct.“ kan daaraan toevoegen, dat einde vorige maand de Koeantanraad is geïnstalleerd, dat Rengat, de hoofdplaats, een elektrische verlichting krijgt, dat de Landschapskas f 20.000 heeft beschikbaar gesteld als bijdrage voor 2 radiostations, te Rengat en Tambilahan. Om een paar duidelijke symptomen van opleving en ontwikkeling te noemen.

Missie en Zending.

Het Missiewerk. Aug. '26. De prefectuur van Benkoelen (met portret van Mgr. H. Smeets), door B. van der Lans. — De H. Franciscus en de Missie, door fr. E. Uppenkamp. — Indië en de Indische missies. — Over de Dajaks in Borneo, door P. Jucundus. — De Katholieke Missieën. Aug. '26. Het waarnemen van den zgn. civielen medischen dienst van Zendingen, door Dr. C. van Proosdij. — Het zendingswerk onder de inheemsche vrouwen en meisjes (vervolg), door Mevr. H. Schuurman-Nijhoff. — De Macedoniër. Aug. '26. Nationale Javaansche Kerk, door D. Bakker. — Een scheppingsverhaal bij de Soembanezen, door P. J. Lambooy. — De zending en het huwelijk (van Christen-Inlanders), door D. K. Wielenga. — De eerste zelfstandige Gemeente op Midden-Java ten Zuiden.

Cinchona ant its history; how the culture came to Java. (Netherl. Ind. Review, XII, 2, bl. 46).*

Kaffee in Nederlândisch-Indien, von Dr. C. J. J. van Hall (Amsterdamsche Bank, 8 Juli '26).*

The 1925 Java sugarcrop, by R. J. Prinsen Geerligs. (Intern. Sugar Journal, 28, bl. 306).*

La culture du tabac à Java et à Sumatra, par A. Provost. (Rev. Bot. Appl. 6, bl. 60).*

Dr. H. F. R. Hubrecht † (met portret). Eigen Haard, 7 Aug. '26.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. No. 28, 10 Juli '26. (Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden te Weltevreden).

Verslag van den President van de Javasche Bank en van den Raad van Commissarissen over het 98e boekjaar 1925-'26, uitgebracht in de algemeene vergadering van aandeelhouders op 8 Juli 1926. (Weltevreden, G. Kolff en Co.).

H. J. Köhler, oud-gezaghebber van Habinsaran (Sumatra), Karakterschets, door J. Koning. Met afb. (Hollandsche Revue, 1926, bl. 479).**

Verdijvende (bouw-)kunst in Indië, door M. W. Maclaine Pont. (Stemmen des Tijds, 15, II, bl. 179).**

Meer dan 50 meter vrije uitbouw van een vakwerkbrug van 60 meter in Zuid-Sumatra. (met ill.), door ir. P. P. Bijlaard (Ingenieur, 14 Aug. '26).

De voltooiing der Nederlandsch-Indische muntzuivering, door B. J. Fr. Steinmets. (Econ.-Statistische Berichten, 11 Aug. '26).

Vademecum voor den praktizeefenden geneesheer in Nederland en de koloniën. 8e bijgewerkte druk. (Utrecht Kemink en Zoon).

Handleiding voor tropische witsuikerfabricatie, door H. Th. Harioff en H. Schmidt. 5e herziene en vermeerderde druk, door G. Loos. (Amsterdam, J. H. de Bussy).

Inleiding tot de aardrijkskunde van Oost- en West-Indië, door J. H. Pik en K. Zeeman. Geïllustreerd. 3e druk. (Amsterdam, W. Versluys' Uitg. Mij.).

* De met * gemerkte titels zijn ontleend aan de literatuur-opgave in de Ind. Merc. d.d. 11 Aug.; de met ** gemerkte aan „Nijhoff's Index“.

Een goed en billijk adres
 voor
prima Thee en Koffie
 is
Thee- en Koffiehandel
Noordeinde 105a
 's-Gravenhage Telefoon 12413

VLEESCHHOUWERIJ EN SPEKSLAGERIJ
 VAN
D. ELINGS
 HOFLEVERANCIER AAN
 BEIDE HOVEN

PIET HEINSTRAT No. 81, DEN HAAG
 TELEFOON 31843 5319

LEVERING VAN UITSLUITEND 1^e KWALITEIT
RUND-, KALFS- EN VARKENSVLEESCH
 Specialiteit in fijne **WORST** en **VLEESCHWAREN**

FOCKE & MEITZER
52 Hoogstraat
 DEN HAAG

**PORSELEIN, KRISTAL,
 AARDEWERK, HUISHOUD EN
 KUNST** 5304

Gratis verpakking voor Indië onder garantie

Pianos en vleugels
DUCANOLA
 NON PLUS ULTRA

F. A. C. F. VAN DER DOES
 LANGE HOUSTRAAT 9
 DEN HAAG
 BREDA-MAASTRICHT
 Vraagt catalogus

P. DE KAT ANGELINO
MOEDRA'S OP BALI
 MET 60 TEEKENINGEN VAN
TYRA DE KLEEN

PRIJS gecart. f 9. — geb. in geh. linnen f 11.50

„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelve geteekend. Met goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha-priesters als in die van de Sjtwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.“
 S (N. Rott. Ct.)

Uitgave v. d. N.V. „ADI-POESTAKA“, Den Haag

GEBR. v. EGMOND
 Waalsdorperlaan 23 Tel. 71639
 DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
 Levering van alle soorten planten
 — Vraagt gratis prijsopgaaf —

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve 21,117,340.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscrédietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

1024

Snelle Opleiding voor de Practijk-Diploma's Boekhouden

Speciaal voor Indische
Verlofgangers

Spiedopleiding in 6 à 9 maanden

Twee uur les p. week. Lesgeld f 20,- p. mnd.

J. W. AUDIER Jzn.

Gediplomeerd Accountant
Leeraar M.O. Boekhouden

Achterom 68 Telefoon 16423

(één huis vanaf de Passage)

'S-GRAVENHAGE

5805

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

5021 BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

Berijdt
Gazelle

Geen beter Hollandsch zijndiel

J.F. VROLIJK ZOUTMANSTR. 10^A
TEL. 34725
'S-GRAVENHAGE.

5137

ARTISTIEK BESCHILDERDE

en Geprepareerde zijden Salon- en
Schemerlampen, Japansch systeem

Zorgvuldige afwerking en matige prijzen. Diverse electr.
apparaten, zooals Stofzuigers, Melkkokers, Strijkijzers, enz.
Leveringen, aanleg en herstellingen op Electrotechnisch gebied

≡ **ELECTRO-ARTI** ≡
Toonkamers - REGENTESSEPLEIN 1 - Den Haag

Wissel In- en Verkoop

Credietbrieven

Telegrafische

Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290

CURAÇAO

CARACAS

VENEZUELA

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseringen

Handelsinformatie

Rembours- en

Document.-Crediet

Suriname.

De belangstelling voor Suriname is wassende. Het rekest met daarbij gevoegde uitvoerige nota van den „Ondernemersraad voor Suriname” aan den Minister van Koloniën wordt in de pers besproken. Het viel ons op, dat een paar groote bladen zich bepalen tot het teruggeven van den inhoud zonder meer. Willen zij de kat uit den boom kijken? Een warm geschreven overzicht geeft „De Vrijheid” in twee opeenvolgende nummers. In een artikel van den eeuwig jeugdigen A. Weruméus Buning in de Nieuwe Courant van 8 Augustus — „Baas Boonekamp en Suriname”, Een ethnographische schets — trof ons o.m. een aanhaling uit een voordracht door professor Joest in 1891 te Brijn gehouden: „Surinam ist das Aschenbrödel der Holländischen Kolonien; es ist aber auch das Dornröschen, das nu des Ritters harrt, der den Mut hat, es aus seinem langen Schlummer zu erwecken”,..... waarna Weruméus Buning vervolgt: „Helaas, ook nu nog, na meer dan dertig jaren, slaapt nog altoos „Doornroosje” en... slapen de „Ridders” ook. Misschien — en dat willen wij hopen — zal het nu de „Ondernemersraad” zijn, die, met zijn schrijven aan de Regeering, het den „Kapitaal-Ridders” mogelijk zal maken „Doornroosje” te wekken. Het zou toch wel jammer wezen, als later vreemde Ridders met Doornroosje er van door gingen. Het is nog altoos een goeie huwelijksparthij.”

Die „Baas Boonekamp” is een even vermakelijk type als de vroegere zeemanstypen van den schrijver. De op een wandeling ergens buiten Paramaribo vergeten wandelstok, die is gaan uitbotten, was ons bekend, maar dat was Baas Boonekamp nog geen voldoende bewijs van de vruchtbaarheid van Suriname's bodem. Wat met zijn wandelstok gebeurd is en met de bloemzaden, die hij — ergens onder een boom een dutje pakkende — uit zijn zak liet vallen... dat moet de lezer maar in de Nieuwe Courant opzoeken. Ook „Baas Boonekamp's” ethnographische mededeelingen zijn vermakelijk.

Wij ontvingen eenigen tijd geleden een catalogus van „rare and valuable books” offered for sale by N. Posthumas, Daendelsstraat 68, alhier. Daarin stond de Duitse uitgave van Keye's „Kurzer Entwurf von Neu-Niederland u. Guajana”, te koop voor f 450. Wij sloegen het artikel van Joh. F. Snelleman in „De West-Indische Gids” van Januari 1926, „Suriname en de collectie Six”, op en zien daar meegedeeld, dat het boekje in een catalogus van Fred. Muller uit het jaar 1872 te koop werd aangeboden voor f 55.—. Op de auction van de collectie Six bracht het boekje f 210.— op, waarbij nog 15 % opgeld kwam. En nu f 450.—!

Snelleman teekende in zijn artikel, na de veiling aan: „Een veiling is een loterij, ook een boekenveiling. Vroeger was de kans iets te winnen grooter dan tegenwoordig, nu de kans om iets goeds machtig te worden, voor de som die men gewoonlijk een prikje noemt, veel geringer is geworden. Indertijd, veertig, vijftig jaar geleden, kon men te Leiden op goede aucties brochures en boekjes over West-Indië koopen, niet per stuk maar per pak, voor belachelijk lagen prijs. Destijds was West-Indië meer in tel dan de literatuur van West-Indië; thans heeft de belangstelling zich verplaatst.”

Die iets meer wil weten over het boek, dat zoo snel in prijs gestegen is, leze in „De West-Indische Gids” van Maart 1926 het artikel „Over het boek van Oltho Keye”.

De heer E. Essed heeft een studiereis gemaakt naar de Tibiti, een zijrivier van de Coppename en vertelt daarvan zeer onderhoudend in eenige nummers van „De Periskoop. Algemeen Weekblad voor Suriname”. In het slotartikel deelt hij mede, in de Tibiti de Catleya, de bekende Orchidee te hebben gevonden. Tot dusver was deze mooie bloem in Suriname niet gevonden. Ze is ook niet genoemd in het groote boek van Prof. Pulle „An Enumeration of the vascular plants known from Surinam”, Leiden 1906. De heer Essed vertelt verder van een vondst van groote lagen zuivere zaslín (porceleinaarde), van superieure kwaliteit, die hij schat op 20 miljoen ton. Als de marktwaarde op slechts 1 cent per kilogram wordt gesteld, zou de laag en waarde van 200 miljoen gulden vertegenwoordigen. „En deze waarde — aldus vervolgt hij — ligt langs een rivier, die tot aan de monding van de Kaabokreek een gemiddelden diepgang heeft van 7 M., zodat vrij groote zeeschepen tot op deze hoogte kunnen

doorvaren om het uitgegraven product onmiddellijk in te laden.”

Ook in Corantijn hebben wij dikke lagen zaslín kaolin gezien, maar wij vreezen, dat die rijkdommen nog zeer lang daar zullen blijven liggen.

Wij lezen in „De Periskoop” van 17 Juli: „De heer A. P. Penard, die reeds zes jaren bezig is eene spraakkunst van de Caraïbische taal samen te stellen, binnenkort deze spraakkunst in haar geheel publiceren in dit blad.”

Naar wij van den heer P. hebben mogen vernemen overtreft deze spraakkunst in vele opzichten die moderne talen.

Op de grondslagen van deze spraakkunst kan een nieuwe wereldtaal geboren worden, waarvan de zoo eenvoudige taal samen te stellen, juist door de eenvoud is niemand tot nu toe in staat geweest de regels der Caraïbische taal te ontdekken.

De heer P. deelt ons verder mede:

1e. dat men, weliswaar spreekt over deskundigen professoren in de Caraïbische taal, maar dat deze min de regels dier taal kennen als de hippopotamus de regels der muziek;

2e. dat het ongunstig oordeel, tot heden toe over de Caraïbische taal, het gevolg is van verkeerde overzetting in vreemde talen.

Blind zijnde, heeft de heer Penard medewerking bevestigd zijde gevraagd, doch werd met mooie woorden afgescheept.

Men kan hem het leedvermaak dus niet ontzeggen, dat hij zal ondervinden, wanneer het klad van de taal, door de publiciteit van zijn grammatica, aan kaak wordt gesteld.”

Curaçao.

Uitvoercijfers.

Uit den uitvoerstaat over het 1ste kwartaal trekt de Amigo de volgende gegevens:

Curaçaosche producten.	
Aloe	37.636 K.G.
Dividivi	217 ton
Geitenvellen	12.172 K.G.
Stroofoeden	29.283 doz.
Huiden	10.670 K.G.
Katoen	440 ton
Mest	Saba
Kantwerk	Saba
Oranjeschillen	2.785.135 K.G.
Zout	2.785.135 K.G.
Aile andere producten

Totaal alle uitvoerartikelen.

1ste kwartaal 1926.	
Curaç. producten	f 18.125.000
Phosphaat	5.400.000
Steenkolen	19.300.000
C. P. I. M.	19.300.000
Totaal	f 20.000.000

Wat de olieproducten betreft, waren de cijfers:

Cur. Petr. Ind. Mij.	
Dieselolie	1.762.969 Lt.
Gasolie	31.120 ton
Gasoline	77.883.094 Lt.
Petroleum	1.755.630 Lt.
Residu	362.673 ton
Ruwe olie	132.992 ton
Smeerolie	13.996.293 Lt.

Het eerste kwartaal 1925 bedroeg aan export olieproducten van de C. P. I. M. f 13.184.333 en laatste kwartaal van 1925 bereikte niet meer dan f 15.426.846 zoodat dit eerste kwartaal van 1926 een heel groote sprong vooruit beteekent.

Scheepvaart.

In het eerste halfjaar 1926 zijn binnengekomen Willemstad:
816 zeilschepen, netto metende 146.187 M³. en stoomschepen, metende 7.222.337 M³.

N.V. A. G. KIPP's Effectenkantoor

Directeur P. J. AARTS

Willemstraat 38 - 's-GRAVENHAGE - Tel. 1553

Effecten, Coupons

Administratie en Vermogenbeheer

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM 5009

Geregeld MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Uit den Verren Vreemde.

Duitschland candidaat voor den V. B.

September nadert en daarmee de beslissing van den Volkenbond over de toelating van Duitschland tot het lidmaatschap. Toen de stemming in de lente werd uitgesteld stond vrijwel voor iedereen vast, dat er in September geen twijfel mocht zijn overgebleven. Wij zijn in dit opzicht nooit ten volle gerust geweest. En of thans bij allen en ieder inderdaad volle gerustheid aanwezig is?

Spanje blijft een permanenten zetel in den Raad eischen. Polen evenzoo. Zij verklaren bij den loop van de Volkenbondsangelegenheden zoo groot belang te hebben, dat dit alleen gewaarborgd is, wanneer hun een vaste zetel verzekerd is. Een land, dat zich op zoodanig standpunt plaatst, miskent echter de roeping van den Raad, die zich boven de partijen moet willen en durven stellen. Of dit in de praetijk door de Raadsleden gedaan is en wordt, moge betwijfeld worden, de bedoeling moet toch voorop gezet worden. Spanje en Polen verkondigen de leer van het waken over en opkomen voor eigen belang in den V.B. Polen heeft momenteel geen zetel en dus ook geen stem in den Raad. Spanje wel, en het kan, als 't wil, door zijn veto, Duitschland er uit houden. Het heeft te kennen gegeven, dat het, als het geen vasten zetel krijgt, verder geen belang meer stelt in den Volkenbond. Dit zou kunnen beteekenen, dat het zich tegen de toelating van Duitschland en tegen het verleenen van een permanenten zetel aan Duitschland in den Raad niet zal verzetten, maar dat 't zelf alle medewerking en belangstelling voor den V.B. eenvoudig zou prijs geven. Maar nu is juist het verdrag van Madrid gesloten tusschen Italië en Spanje, waardoor deze mogendheden een zoo nauwe verbintenis hebben aangegaan, dat van buiten af reeds twijfel is geopperd of zulks wel overeen te brengen is met hun positie als leden van den V.B. Van die overeenkomst is slechts een deel bekend gemaakt, met het openbaar maken van de rest zal gewacht worden tot na afloop der Septembervergadering van den V.B. Dat geeft te denken! Wil Italië, dat een permanenten zetel in den Raad van den V.B. heeft, wellicht de rol gaan vervullen van Spanje's vriend, die zijn eisch komt steunen? Italië heeft in het laatste halve jaar zijn anti-Duitsche gezindheid niet verborgen gehouden. Zoo vaak als van Duitsche zijde herhaald werd, dat Duitschland zonder overzeesch afzetgebied en zonder overzeesch grondstoffengebied niet tot opbloei kan komen — en dit is nog weer uitgesproken in de onlangs in Hamburg gehouden koloniale week — kwam van Italiaansche zijde het bescheid: eerst Italië de overwinnaar, daarna zal eerst gedacht kunnen worden aan een overwonnen. Deze tegenstelling, die door Locarno afgeschaft moest zijn, en die door de Septembervergadering van den V.B. voor goed verdwijnen moest, wordt zoo door Mussolini, die toch ook onderteekenaar van Locarno is, gaande gehouden. Het verdrag van Madrid nu, zoo vlak vóór September gesloten, en deels geheim gehouden doet ook onheil voorspellend aan. De koloniale kwestie op zich zelf is overigens ook niet zonder beteekenis.

Wel heeft de commissie van den V.B., die een uitweg heeft trachten te vinden voor de bestaande moeilijkheden, betreffende de verdeling en toewijzing van de Raadszetels, voorgesteld het aantal niet permanente zetels van 6 op 9 te brengen, waarbij dan de mogelijkheid zou bestaan om een lid, dat na 3 jr. aan de beurt van aftreden zal zijn, te herkiezen, maar dat is niet wat Polen of Spanje, noch ook wat Brazilië, wenscht. Tegen het uitbreiden van 't aantal permanente zetels zijn vele V.B.-leden gekant, zoo Zweden, dat een lossen zetel en dus ook een beslissende stem in den V.B.-Raad heeft. Onder hen, die wellicht over uitbreiding te spreken zouden zijn, zijn er dan toch ook weer, die zeggen: zool, waarom dan Polen, waarom Brazilië, waarom Spanje juist, die getoond hebben de roeping van het Raadslidmaatschap verkeerd te verstaan?

Met dit al hopen wij, dat Duitschland met vlag en wimpel den V.B. zal binnenvaren en zijn anker zal mogen laten vallen in den V.B.-Raad, maar wij zien het vaarwater nog niet vrij en veilig.

De nieuwe Australische hoofdstad.

Nadat Britsch-Indië in Delhi een nieuwe, speciaal als zoodanig ingerichte en opgebouwde hoofdstad heeft gekregen, nadat Turkije in Angora eveneens een tot hoofdstad gepromoveerden — maar nog geenszins als zoodanig ingerichten — regeeringszetel gekregen heeft, staat het statenverbond Australië aan de beurt om zijn nieuwe hoofdstad in te wijden. Onderlinge najver be-

UTRECHT.

GEBR. GERLACH

VOORSTRAAT 51 TELEF. 3475
5065 hoek Jansveld

UTRECHT

Dames- en Heeren-Kleermakers
Uniformwerkers

Uitrustingen
voor Oost- en West-Indië

„DE STAD UTRECHT“

OUDE GRACHT 194 TELEFOON 4198
5068 bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt.

Glas, Porselein en Aardewerk

GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË.
GARANTIE VOOR BREUK.

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunstendrukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw“, „Het Huis Oud en Nieuw“, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het middenklasse-werk, hetz.g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Ontbreekt het U aan gelegenheid onze Koloniën te bezoeken, neem dan een abonnement op het rijk geïllustreerde Maandblad S

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw

Abonnementsprijs 20 Gulden per jaargang
Directie en Adm. Nobelstraat 20, Den Haag

F. BARTELS,

Schenkweg 90 Den Haag.
DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER.

ONTVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES etc.

H. Boomgaard.

Met verlof is in Holland aangekomen de gouvernementssecretaris, de heer H. Boomgaard. Uit een afscheid in de Amigoe begripen wij, dat het aanvankelijk in des heeren B.'s bedoeling ligt, niet naar Curaçao terug te keeren. Omtrent den staat van dienst van dezen verdienstelijken ambtenaar lezen wij:

Voor zoover wij weten heeft de heer Boomgaard dienstdienst van ongeveer 40 jaren achter den rug, zonder ooit verlof naar Europa genoten te hebben.

Hij heeft in dien tijd alle rangen doorlopen, ook de hoogere functies van Kol. Ontvanger en Administrateur van Financiën en na onder vier Gouverneurs den post van Gouvernements-secretaris, hetzij tijdelijk of definitief bekleed te hebben."

Struisvogelpark „Albertine“.

In de algemeene vergadering van aandeelhouders van het Struisvogelpark „Albertine“, werd door de directie de aandacht gevestigd op den steeds toenemenden vooruitgang in het bedrijf. De omzet der Vee-industrie overtrof in 1925 dien van alle vorige jaren.

Balans en winst- en verliesrekening werden goedgekeurd en het dividend over 1925 vastgesteld op 4%. De Commissaris, de heer dr. J. P. Evertsz, die aan de beurt van aftreding was, werd met algemeene stemmen (Alg. Hand.)

Rekening Curaçao 1923.

Ingediend is een ontwerp tot vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Curaçao over 1923.

De uitgaven hebben bedragen f 2.459.701,76, de ontvangsten f 2.150.906,75½, zoodat het nadeelig slot, te dekken door een bijdrage uit 's Rijks schatkist, bedraagt f 308.795.—.

Koloniale Postspaarbank.

In 1925 werd f 5652,35 meer overgeschreven van de koloniale postspaarbank op de rijkspostspaarbank dan in 1924.

De aantal inleggers vermeerde met 100. Het saldo te goed was op 31 December 1925 f 259.797,58½, d.i. f 41.860,20 meer dan op 31 December 1924.

De beurswaarde der effecten bedroeg op 31 December 1925 f 233.835,93½, d.i. f 27.080,92½ meer dan op 31 December 1924, met inbegrip van f 4.982,51, besteed voor aankoop van nieuwe effecten. Hiervan werd f 4.358,05½ afgeboekt op de rekening „Koloniale Gouvernment (waardewijziging van effecten)“, het bedrag waarvoor die rekening op 1 Januari 1925 debet stond, terwijl voor het saldo ad f 22.722,87 de verliesrekening werd gecrediteerd.

Er werd in 1925 f 42.353,25 meer ingelegd dan terugbetaald.

Het hoogste percentage der inlagen, 28,44, betrof inlagen van f 10.— tot f 25.—. De hoogste inlage, een inlage van f 2000.—, geschiedde op St. Eustatius. Het hoogste percentage der terugbetalingen, 23,17, betrof terugbetalingen van f 10.— tot f 25.—. Een terugbetaling boven f 2000.— geschiedde te Willemstad. Aan rente werd uithetaald en bijgeschreven f 5159,30. Het aantal inlagen was 2128 meer dan dat der terugbetalingen.

Geschiedkundige sprokkelingen.

Een geschenk van Brion.

20 Mei 1818 schreef de gouverneur-generaal van St. Eustatius, St. Martin en Saba, A. de Veer, aan Kikkert: „Ik neem de vrijheid Uw HoogEd. Gestr. bij deze gelegenheid twee jonge tijger-leeuwen toezenden, en te betonen van dezelve bij eene bekwame scheepsgelegenheid aan Zijne Excellentie den Heer Staats Raad Directeur Generaal voor het Departement van koop- en koloniën te doen geworden, met vriendelijk verzoek om dezelve aan Zijne Majesteit den Koning te bieden.

Volgens zeggen van den Heer Louis Brion, die de leeuwen aan mij als een geschenk vereerd heeft, zijn deze beesten eene soort van half tijgers en half leeuwen, van de Spaansche kust afkomstig en tigreliones genaamd, zij zijn nog zeer jong en groeijen tot eene buitengewone grootte“.....

WANNEER

U zich in DEN HAAG vestigt laat Uw woning dan Stoffeeren en Meubileren door

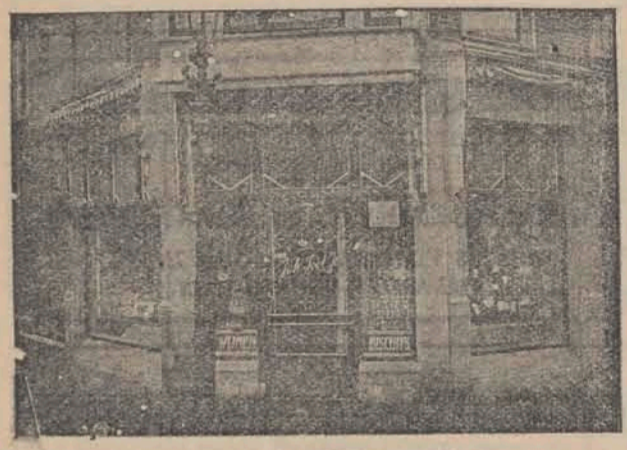
H. FLICK - Scheveningen

Neptunusstraat 148 - Telef. 53568

CASSA MARIS
 Bedden- en Meubelmagazijn
 NEPTUNUSSTRAAT 76-78
 DEN HAAG 5193

Vakkundig Reparatie-Atelier
 voor Stoffeerdery,
 Bedden, Matrassen en Markiezen

JOH. TOET - 's-GRAVENHAGE
 Comestibles - Delicatessen - Kruidenierswaren
 IERT VAN DER GOESSTRAAT 34 - TELEFOON 51561

INDISCHE INGREDIËNTEN
 Special. in Fijne Vleeschwaren, Koek, Bisquit, Chocolade

WARMWATER
 Gratis G.E.B. warmwater-installatie

INLICHTINGEN:
M. A. VROLIJK
 Thomsonlaan 41 Telef. 35618
 'S-GRAVENHAGE
 Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen. 5169

HERMAN MIDDENDORP
HET ZWARTE VENSTER
 MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.
 Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

..... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodelooze mooi-schrijverij." Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

..... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd". Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

GEOPEND

MAISON VERBAAN
 MODERNE DAMESKAPSALON
 MASSAGE - MANICURE - PEDICURE 5233

PR. MAURITSPLEIN 21 - DEN HAAG

Tehuis voor Kinderen
 DEN HAAG - FRANKENSTRAAT 49 - TELEF. 51935

MEVR. I. VERPLOEGH CHASSE,
 Individuaalpsychologe,
 Spreekuren: Maandag, Woensdag en Vrijdag 2-3 uur

Aan het Tehuis zijn verbonden: Consultatiebureau voor opvoedingsvragen, Speel- en werkdagen onder medewerking van een leerares in Kinderverz. en Opv. (Fröbel- en Montessorileerm., slöjdwerk). Cursus voor volw. in Kinderspel- en Speelgoed maken. 5226

lette een der hoofdplaatsen van de staten, die te zamen de Australische kroonkolonie uitmaken, uit te kiezen als regeeringszetel. Canberra is nu met veel kosten en inspanning tot een grootsche hoofdstad in het binnenland ingericht. De, tot nu toe, te Melbourne gevestigde regeering gaat met haar geheelen aanhang daarheen over.

Ter opluistering van de plechtigheid, die 9 Mei 1927 zal plaats vinden, zullen de hertog en de hertogin van York, per oorlogsschip Renown, reeds in Januari uit Engeland vertrekken. Door het Panamakanaal zullen zij eerst naar Nieuw-Zeeland gaan, vervolgens alle Australische staten bezoeken, behalve West-Australië, dat na de plechtigheid te Canberra, op de terugreis dus, toch ook aan de beurt zal komen. De koninklijke reizigers zullen, volgens het plan, tegen het einde van Juni in Engeland terug zijn.

Irak rijp voor onafhankelijkheid.

Het rapport der Britsche regeering aan den Volkenbond over het bestuur van Irak in 1925 is thans gepubliceerd. Dit zegt o.m.:

„De constitutioneele regeering, zooals zij was vastgesteld in de organiserende wetten, is thans gedurende 18 maanden aan het bewind geweest. Het parlement heeft zijne bekwaamheid bewezen, om wijs en nauwkeurig de maatregelen af te handelen, die het waren voorgelegd. Het verlopen jaar heeft het land het gevoel gegeven, een geconsolideerde en gevestigde regeering te bezitten, terwijl er alle hoop bestaat, dat dit zal toenemen met de opeenvolgende jaren. Het zal derhalve voor Irak mogelijk zijn den Volkenbond binnen niet zeer langen tijd voldoende bewijzen te leveren, dat het geschikt is, lid van den Bond te worden.”

Zooals men weet, heeft Groot-Britannië zijn Volkenbondsmandaat over Irak onlangs verlengd voor 25 jaar, of voor zooveel korter, totdat Irak bewijzen zou geven op eigen beenen te kunnen staan, hetgeen alsdan zal moeten blijken door de opname van Irak als zelfstandig lid in den Volkenbond. Engeland acht, door de verbeterde verhouding met Turkije, door de bovenvermelde bewijzen van staatkundige mondigheid, alsook door de economische ontwikkeling het land blijkbaar rijp voor volledige onafhankelijkheid. Een succes voor Engeland en voor den Volkenbond. Het zal voor het eerst zijn, dat een mandaathouder zijn pleegkind mondig laat verklaren. Het mandaatstelsel, dat wel eens als een vermomd koloniaalstelsel is gedoodverfd, zal er ook door stijgen in de algemeene waardeering.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Leiden.
 JAARVERSLAG 1925.

Aangenaam is het uw secretaris in dit jaarverslag — en zulks in tegenstelling met het vorige — te kunnen vermelden, dat onze afdeling haar leden in het afgelopen jaar wederom een avond heeft kunnen aanbieden waarop iemand een spreekbeurt vervulde. Ditmaal was het de redacteur van het Alg. Handelsblad, de heer Elout, die 12 Nov. j.l. een, door een reeks van fraaie lichtbeelden verduidelijkte, lezing hield, getiteld: „Vier maanden in Indië”. Zeer te bejammern was het, dat slechts zulk een klein aantal onzer leden zich onder het auditorium bevond, terwijl ook overigens de opkomst, niettegenstaande zeer lagen entreeprijs, slechts matig kon worden genoemd.

Mocht nu misschien verwacht worden, dat deze lezing voor iemand aanleiding zou zijn geweest om tot het lidmaatschap onzer afdeling toe te treden, in die verwachting is men teleurgesteld geworden.

Konden wij, wat voorts het ledenaantal betreft, in het vorig verslag wijzen op een vermeerdering daarvan, nu moeten wij helaas een vermindering constateren. Bedroeg dat aantal toch volgens even bedoeld verslag ± 55, thans is het gedaald tot 48, en zulks door bedanken of verhuizen naar elders.

Ook nu hoopte de secretaris, evenals een vorige maal, door toezending van een schriftelijke uitnodiging tot toetreding enkele personen als nieuwe leden te kunnen begroeten, doch zulks heeft niet het geval mogen zijn.

In het Bestuur onzer Afdeling kwam geen verandering.

Uw Secretaris vertegenwoordigde de Afdeling op de Algemeene Vergadering te Utrecht.

De financieele toestand is gunstig; een vrij belang-

Haagsche Steenkolen Mij v/h J. KEMPS
 HOFLEVERANCIER
 Hoofdkantoor Z.-O. BUITENSINGEL 170 - Telef. No. 72180
 Alle soorten prima kwaliteit brandstoffen.
 PRIJSCOURANT OP AANVRAGE.

rijk bedrag kon op nieuwe rekening worden gebracht.
 Leiden, Febr. 1926.

De Secretaris,
 E. RIJKE

Geldelijke verantwoording over het jaar 1925.

Baten.	
Saldo vorig jaar	f 23
Contributies	„ 20
Rente spaarbank	„ 1
Entrée's lezing	„ 1
	f 45
Lasten.	
Afdracht H.B.	f 1
Inningskosten	„ 1
Drukwerken	„ 1
Zaalhuur	„ 1
Honorarium lezing	„ 1
Onkosten lezing	„ 1
Bijdrage v. d. Steur	„ 1
Onkosten bijwonen Alg. en H.B.-verg.	„ 1
Porti, enz.	„ 1
Saldo	„ 1
	f 10

De Penningmeester,
 N. J. KROON

De Commissie,
 PH. S. v. RONKEL.
 D. M. HOLLESTELLE.
 Leiden, 25 Februari 1926.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.
 ALBUM-FOTO'S SUMATRA'S WESTKUST.

In aansluiting met de mededeeling in ons vorig omtrent de voordracht van den heer W. A. Uiterwerf van de albums niet doorgaat, indien niet minstens bestellingen binnenkomen. De albums zullen bevatten 100 foto-reproducties van diverse plaatsen, panoramas, kleederdrachten, enz. van Sumatra's Westkust en len kosten f 3.50 per stuk franco per post, terwyl geheele netto-opbrengst zal worden afgedragen aan Steuncomité voor de slachtoffers van de aardbeving ter Sumatra's Westkust.

Van de Redactie.

Door afwezigheid van de Red. blijft in dit nummer rubriek Kunst, Kunstnijverheid en Huisvuist weg.

Van het Informatie-Bureau:
 INDISCHE VERLOFGANGERS.

L. Been, Technisch ambtenaar 2e kl. bij den P. dienst, van Speijkstraat 176, 's-Gravenhage.
 A. Kortz, Boscharchitect der 1ste kl. bij het wezen in Nederlandsch-Indië, p/a Van der Copernicusstraat no. 87, 's-Gravenhage.
 Prof. Mr. Dr. H. Westra, Buitengewoon hoogleraar aan de Techn. Hoogeschool te Bandoeng en leeraar b/d H. B. S. te Bandoeng, Schuytstraat 's-Gravenhage.
 V. A. Damwijk, Booropzichter 1ste klasse bij Dienst van het Grondpeilwezen, Obrechtstraat 's-Gravenhage.
 J. Chr. P. Schwencke, Werktuigkundige 1e Lands Automobioldiensten, Obrechtstraat 384, venhage.
 Mr. A. W. de Haan, Lid van den Raad van Justitie Soerabaya, p/a notaris H. J. de Haan, Albertstraat te Hilversum.
 N. J. Tromp, Onderwijzer der 1ste kl. b/h O. E. p/a B. J. Slaap, Singel 73, Bussum.
 A. C. A. Kraft, Tijd. wnd. ambtenaar 3e kl. b/d der In-, Uitvoerrechten en Accijnzen, Antonieusstraat no. 46 te 's-Gravenhage.

C. J. L. VERMEULEN
 FOTOGRAFISCHE ATELIERS
 TOUSSAINTKADE 20
 HANDHAVEN HUNNE REPUTATIE DOOR
 PRIJZEN, AFWERKING EN INRICHTING

KOEK, BANKET, CHOCOLADE EN SUIKERWERKEN
W. TEMPELMAN
 FAHRENHEITSTR. 417 · DEN HAAG
 SPECIALITEIT IN GEVULDE KOEKJES 5185

Mevr. J. M. S. de Roos geboren Visser, Onderwijzeres der 3de klasse bij het Openb. Europeesch Lager Onderwijs, Chr. de Wetstraat 59, Rotterdam.
 B. M. J. A. Bleijs, Onderwijzeres der 2e kl. b/h O. E. L. O., Berglustlaan 40a, Hillegersberg (bij Rotterdam).
 F. F. A. van Loon, Ambtenaar 1ste kl. b/d dienst der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen, Laan van Meerdervoort 239, 's-Gravenhage.
 G. A. N. S. te Koetaradja, p/a hotel „Pomona”, Kamer 53, Molenstraat, 's-Gravenhage.
 B. von Faber, Hoofd van den dienst van het Grondpeilwezen bij het Hoofdkantoor van den dienst van den Mijnbouw, Frankenstraat 106, 's-Gravenhage.
 Hennephof, Berkenboschklokstr. 7, Scheveningen.
 Harp, Boschstraat 45 te Assen, beiden onderwijzer der 1e kl. b. h. Openb. Europ. Lager Onderwijs.
 J. F. de Ruyter de Wildt, Afdelingshoofd b. d. S. S. en Tramw., p. a. H. O. de Ruyter de Wildt, Oosterbek bij Arnhem.
 Bakker, Controleur 2e categorie b. d. P.T.T.-dienst, p. a. L. Turrer te Prontesina.
 L. de Bruyn Kops, Inspecteur bij de S.S. en Tramwegen, Velp (Gld.)
 Ch. van der Waag, Hoofdopzichter b. d. Waterstaat 's Lands B.O.W., Stadhouderskade 102, Amsterdam.
 H. Dijkema, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O. E. L. O., p. a. P. A. Haakk, Anna Paulownastr. 32, Groningen.
 Snijders, Mijnbouwkundig-opzichter 1e klasse b. d. dienst van den Mijnbouw, Berg en Dalscheweg 362, Nijmegen.
 A. van Nieuwenhuizen, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O. E. L. O., p. a. H. C. A. van Duuren, Hoogewoerd, No. 189a te Leiden.
 Meyer, Hoofd van de Ambachtsschool voor Inlanders te Sibolga, p. a. van Hinte, Rijsburgerweg No. 33, Leiden.
 Waworontoe, Boekhouder bij de Landsdrukkerij te Weltevreden; Elsstraat 35, 's-Gravenhage.
 Gorkum Slotemaker, Gediplomeerd Gezaghebber bij het Binnenlandsch Bestuur; Catslaan 4, Aerdenhout bij Haarlem.
 Porsman, Onderwijzer der 1ste kl. bij het O. E. L. O.; Lage Hilleweg 58, Rotterdam.
 E. A. de Vogel, Ingenieur 2e kl. bij den Waterstaat en 's Lands B. O. W.; p/a. Mevr. de Wed. W. de Vogel geb. Wijnmalen, Obrechtstraat 458, 's-Gravenhage.

FIRMA SEGAAR
 DEN HAAG
 SPUI 218. TELEF. 12902
 THOMSONLAAN 93. 33667

COMPLEETE MEUBILEERING
 TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
 VRAAG BESTEKKEN EN PRIJSOPGAAF 5818

E. Verlinden, 1ste Commies bij de S.S. en Tr.; Columbusstraat 17, 's-Gravenhage.
 Th. E. Verlinden geb. Streithorst, Commies bij de S.S. en Tr.; Columbusstraat 17, 's-Gravenhage.
 W. J. Staal, Gediplomeerd techn. ambtenaar 1e kl. bij den P.T.T.-dienst; p/a. Jos. Beelen, Teijthuisen (L.).
 Mej. W. J. E. Westenberg, Gouvernementsarts 1e kl. bij den dienst der Volksgezondheid; Beukinkstraat 28, Enschede.
 W. F. Burlage, Afd.-secretaris (assistent-resident) der residentie Midden-Priang (Provincie West-Java); Iepalaan 40, 's-Gravenhage.
 H. E. Rijnders, Immigratie-ambtenaar 2de klasse; Reinckenstraat 11, 's-Gravenhage.
 E. B. Kiel, Houtvester bij het Boschwezen in Ned.-Indië; Adriaan Pauwstraat 11, 's-Gravenhage.
 Th. J. N. Fonville, Techn. ambtenaar 2e kl. bij den P.T.T.-dienst; Weissstraat 62bis, Utrecht.
 W. P. J. K. Brunet de Rochebrune, Inspecteur bij den dienst der Zoutregie; Carpentierstraat 9, 's-Gravenhage.
 Ch. E. Hooper, Stationscommies 2e kl. bij de S.S. en Tr.; Laan van Meerdervoort 568, 's-Gravenhage.
 R. C. F. v. d. Lee, Politie-opziener 1e kl. in de residentie Sumatra's Westkust; p/a. Hotel „De zeven sterren”, Molensteeg 19, Rotterdam.
 J. A. Wouters, Referendaris 1e kl. met den pers. titel van administrateur bij het Hoofdkantoor van den dienst der Volksgezondheid; p/a. fam. Dijker, Bezuidenhout 203, Den Haag.
 Mevr. D. W. A. Wouters, geb. Anthonijsz, Hoofdcommies b/h Centr. kantoor der Statistiek, p/a fam. Dijker, Bezuidenhout no. 203, 's-Gravenhage.
 L. P. J. Ritten, Onderwijzer der 1e kl. b/h O. E. L. O., p/a J. A. Kraan, Pr. Hendriklaan 10, Rijswijk.
 J. A. Mulder, Onderwijzer der 1e kl. b/h O. E. L. O., Noordweg S. 215, Middelburg.
 C. W. van Bossum, Wnd. onderwijzer der 1e kl. b/h O. E. L. O., p/a Mevr. B. Bal, Staringstraat no. 32 te Amsterdam.
 G. W. Haartman, Controleur der 1e kl. b/d P. T. T. dienst, p/a W. E. J. Bollée, Haarlemmerstraat no. 12 te Zandvoort.
 Mej. H. A. Visser, Onderwijzeres der 2e kl. b/h O. E. L. O., p/a Mevr. C. Wehrli, Kasernestr. 48, Bern.
 A. A. van Sprew, Hoofdcommies b/d S. S. en Tramwegen, Veerstraat 23, Amsterdam.
 Th. E. Stam, Landmeter der 2e kl. bij het Kadaster in N.-I.; tot 31 Aug. 1926: Hotel Central, Lange Poten, 's-Gravenhage; tot 31 Sept. 1926: Groot Hertoginneaan 92, 's-Gravenhage.

ELECTRISCHE GEYSERS
 Goedkoop — Zuinig — Gevaarloos
 Complete Electriche Sanitaire Installatiën
W. G. SCHEERES
 Electro-technisch Bureau 5052
 DEN HAAG

Kantoor en Woonkamer Hooigracht 10 Telef. 15170 Magazijn en Werkplaats Laan van Roos en Doorn 9

Zijt gij het wonen in ongerieflijke woningen moe en verlangt gij naar frissche lucht en gezonde omgeving

DAN IS U ONZE MAN

Vraagt heden nog inlichtingen voor de in aanbouw zijnde

MODERNE LANDHUIZEN AAN DEN NIEBOERWEG

Deze aardige solied te bouwen huizen in den prijs van

f 8000.—
 (desgewenscht met Garage),

gelegen aan den hoofdweg van de tuinstadswijk „HOUTRUST” in de onmiddellijke omgeving van Bosch, Zee en Duinen

bieden U wel de genoegens doch niet de nadeelen van het buitenwonen tegen matigen prijs.

RUIME HYPOTHEEK. LAGE ERFPACHT.
 Teekeningen en complete omschrijving verkrijgbaar op het bouwwerk en bij

J. A. MEIJER, Eksterlaan 2, DEN HAAG
TELEFOON 31753

Mutatiestaat van 11 tot 18 Augustus.

Nieuwe Ledon :
 A. Westerdijk Bosdijk, p.a. s.f. „Ardjo Winangoen” te Cheribon. f 5
 de Boer, Adj. Vertegenwoordiger St.v. Mij. „Neder-land” te Weltevreden, Mampangweg 53. f 6
 A. Ackerman, Boekhoudkundig Ambtenaar b. d. Govv. Accountantdienst, Bandoeng, Papandajan-straat 75. f 5
 Haayen, Hoofdcommies ter Inspectie der Belastingen te Curaçao. f 5

Contributieverhooging :
 J. A. Th. Berg te Bandoeng, Verkerkweg 1, van: f 5.— op f 10.—

Adresveranderingen :
 F. Dingemans, Resident met verlof, van: Pension Duinoord, Den Haag, naar: Museumpension, P. C. Mevr. Wed. J. M. S. Hogerland-Maarschalk, Nijmegen, van: Mesdagstraat 67, naar: Evertsestraat 5.
 Klasser, Amersfoort, van: Brederodelaan 3, naar: Archman Wuytterslaan 30.
 Locatie: K. E. van Oosterzee moet zijn: Den Haag, Aachstraat 8.
 H. H. van Bennekom, Den Haag, van: Anna Paulownastr. 89, naar: Huize „Oosterbeek”, Benoorden-oul.
 B. Hartelust, Ass.-Resident m. v., Den Haag, van: Hertoginnelaan 232, naar: p. a. Ned. Handel Mij. Kantierdijk 1.
 C. Roos van Raadshoven, Oud Resident, van: Me-aan naar: Den Haag, Pension Jonkers, van Boetze-laerlaan 91. f 5.

Geïntroduceerd door:
 den Heer W. Meijer te 's-Gravenhage.
 Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West” in O.-Indië.
 den Heer J. A. Th. Berg te Bandoeng.
 den Heer X. H. Ch. Krugers te Curaçao

Mej. C. W. Süverkropp, Onderwijzeres, van: Djokdja, naar: Den Haag, Regentesselaan 164 II. f 5.
 N. Wiesbron, Gep. Onderwijzer der 1ste klasse, van Meester Cornelis, naar: Den Haag, Ant. Heinsius-straat 73. f 5.
 G. Schutte Raaff, Administrateur s.f. „Phaiton”, van: Den Haag, Statenlaan 99, naar: Kraksaan.
 A. Rompies, Controleur 1ste klasse v. d. Pandhuis-dienst, van: Rembang, naar: Weltevreden.
 J. B. C. van Dorpel, Onderwijzer der 1ste klasse: van: Djokdja, naar: Bojolali.
 J. H. Haring, Controleur B.B., thans te Taloe (S. W. K.)
 G. J. van Reenen, Controleur van de Opiumregie, van: Kota-Radja naar: Medan.
 J. J. de Vos tot Nederveen Kappel, oud-Controleur der opiumregie, thans te Rangkasbetoeng.

WONINGBUREAU „DE CONCURRENT”
 Thomsonlaan 52 - Den Haag - Telefoon 36776

Sterk concurrerende voorwaarden voor het: Koopen en Verkoopen van Huizen, Huren en Verhuren van Huizen, Etages en Appartem., gem. en/of ongem.

J. H. M. OHL, Gep. Kapt. O. I. L.

JAC. HUIZER
 HEEREN MODEARTIKELEN
 RUIM GESORTEERD
 THOMSONPLEIN 22, DEN HAAG

■■■■■ EEN MOOI EN PRACTISCH ■■■■■

GESCHENK
 IS
MODERNE KOOKKUNST

VAN FRANÇOIS BLOM
 GEBONDEN IN LINNENSTEMPELBAND
 f 5.50 :: f 5.50 s

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

J. H. STRIK & ZONEN
 POELIER - DEN HAAG
 CH. BOURBONPLEIN 24a - TELEFOON 71891
 PAVILJOENSGRACHT 16 - TELEFOON 13252
 Eigen Mesterij te Wassenaar, Papelaan, Tel. Wassenaar 153

PRIJSCOURANT.

ZWARE HEIHAZEN	f 3.50 tot f 4.—
FAISANTEN	f 2.50 tot f 2.75
WILDE EENDEN	f 1.25 tot f 1.50
TALINGEN	f 0.60 tot f 0.80
SMIENTEN	f 0.70 tot f 0.90
JONGE PATRIJZEN	f 1.60 en f 1.80
OUDE PATRIJZEN	f 0.80 en f 0.90
BRAADKIPPEN	f 1.25 tot f 2.—
POULARDEN	f 2.25 tot f 3.50
SOEPPIPPEN	f 1.50 tot f 2.—
JONGE DUIVEN	f 0.60 tot f 0.80
KORHOENDERS	f 2.25 tot f 2.50
WILDE KONIJNEN	f 1.— tot f 1.25

Schoonmaken van alle soorten Wild en Gevogelte, zeer billijk en net.

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

G. J. R. VAN DER GAAG & Zoon
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gawe overkomst

TOKO BOGOR
 Suezkade 122b - DEN HAAG - Tel. 33472
 Het beste adres voor 5207
RIJSTAFELBENODIGDHEDEN
 Grootste Sortering — Laagste Prijzen
 De beste kwaliteiten.

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenstraat 35-37 - Tel. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELN. 5022

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen, Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamedrukwerk moet er aantrekkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedrukwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag. S

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
 FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIËVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT ROEMEENSCH ORKEST
 UITSTEKENDE KEUKEN GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen. **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aan te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. In bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetreffende willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten behoeve van Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheden aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheden verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de Heer J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappeijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen. Werkjes:
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-I. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-I. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.**
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onze Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theeplantatie op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia. 5215

Zeebaboe's en Jonge beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAN"
 Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 5015